ParatStat
Parats medlemmer i staten
04
21

Unn Kristin Olsen

12

Ny kurs med nytt statsbudsjett

Hjemmekontorfeber
Går vi mot en mer permanent hjemmekontor-modell?

14

Økte lønningen gir økt press
Prisen for arbeids-takere stiger i takt med oppgangen etter gjenåpningen.

16

Gode kurstilbud
Få oversikt over hvordan du kan få kompetansepåfyll i 2022.

28

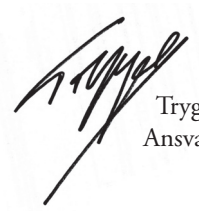
Nå er det tid for nye jobber og høyere lønn

Nordmenn kan glede seg til en mye høyere lønnsvekst enn prisvekst de neste to årene, og i 2022 ligger det an til en skikkelig kjøpefest, sier sjeføkonom Marius Gonsholt Hov i Handelsbanken. Vi har intervjuet Eika Gruppens sjefsøkonom, Jan Ludvig Andreassen, her i bladet som sier noe av det samme. Han mener også at lønnsoppgjørene framover bør ligge i området 3,5 til 4 prosent vekst og med en klar sosial profil.

Hvordan det er mulig med en slik optimisme etter evig lang tid med korona, nedstenging og en reiselivsbransje i knestående, er kanskje litt underlig. Mangel på optimisme dokumenteres av SSB som forteller oss at nesten 1 av 3 svarer at de er lite fornøyde med livet etter at pandemien har kommet til Norge. Resultatene SSB presenterer, viser at befolkningen i mindre grad opplever at livet er meningsfylt, opplever mindre mestring, mindre engasjement, mindre givende relasjoner, mindre optimisme for framtiden og mer negative følelser sammenlignet med 2020. Helsvart med andre ord.

Men så er vi tilbake til dette med økonomien. Norsk økonomi er på vei til å bli sterkere enn noen gang, bedriftene ønsker seg flere ansatte, og arbeidsmarkedet nærmer seg nivået før pandemien. NAVs prognoser tilsier at ledigheten i neste år vil være lavere enn før koronakrisen. Aktivitetsnivået i svært mange bransjer er allerede høyere enn det var før pandemien, og Handelsbanken spår at veksten i fastlandsøkonomien blir på nærmere 4 prosent både i år og neste år. Sjefsøkonomen i samme bank spår en vekst i det private forbruket neste år på nær 10 prosent.

Noen yrkesgrupper, som reiseliv og transport, har fremdeles svært høy arbeidsledighet, og mange har stått utenfor arbeidslivet i lang tid. Samtidig er det kanskje nå du skal vurdere å bytte jobb, forhandle ny lønn og forvente bedre betalt for jobben du gjør. Økonomene melder allerede om økt press på lønninger og stor etterspørsel etter arbeidskraft. Oppfordringen er med andre ord å trosse SSBs pessimisme, se heller lyst på livet og framtiden.

Trygve Bergsland
Ansvarlig redaktør

parat

Utgis av: Parat
- en arbeidstakerorganisasjon i YS

Parat,
Boks 9029 Grønland,
0133 OSLO

www.parat.com

Besøksadresse: Lakkegata 23
Telefon: 482 10 100
E-post: post@parat.com

ISSN 2535-3276

Ansvarlig redaktør: Trygve Bergsland
Mobil: 905 85 639
E-post: trygve.bergsland@parat.com

Leder: Unn Kristin Olsen
Mobil: 412 35 877
E-post: unn.kristin.olsen@parat.com

Forsidefoto: Ned Alley
Avbildet: Unn Kristin Olsen

Alle illustrasjonsbilder i bladet som ikke er kreditert er levert av iStock.

Redaksjonen avsluttet: 23.11.2021
Materiellfrist neste nummer: 04.02.2022

Fagpressen

Layout:
Storybold
www.storybold.no

Trykk: Ålgård Offset AS
www.a-o.no
Telefon: 51 61 15 00

Miljøfyrtårn® GRØNT PUNKT SVANEMERKET Trykksak 2041 0652

Dette produktet er trykket etter svært strenge miljøkrav og er svanemerket, CO_2-nøytralt og 100 prosent resirkulerbart.

PRESSENS FAGLIGE UTVALG

Vi arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk.

Den som mener seg rammet av urettmessig publisering, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan oppnevnt av Norsk Presseforbund som behandler klager mot mediene i presseetiske spørsmål.

Adresse: Rådhusgt 17
0158 Oslo
Tlf: 22405040
E-post: pfu@presse.no

presse.no

2 Kommentar
4 Oversikt over Parats rådgivere i statsrelaterte spørsmål
5 Småstoff
8 Før og nå i staten
12 Ny kurs med nytt statsbudsjett
14 Tilbake fra hjemmekontoret?
16 Økt lønn gir økt press
20 Aktive Parat
23 Parats landsmøte
24 SAS fraskriver ansvar
28 Kurs i 2022
32 Pensjonistene holder koken
36 Parat informerer
38 Advokatene svarer
40 Kryssord og hjernetrim
42 Parats leder

Fornyet tillit til Parats ledere

Leder Unn Kristin Olsen og nestleder Anneli Nyberg ble gjenvalgt for tre nye år under Parats landsmøte 18. oktober.

23

Unn Kristin Olsen og Anneli Nyberg. Foto: Ned Alley

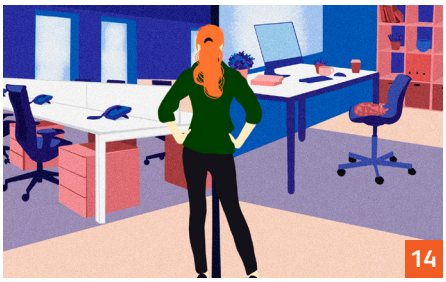

Ny kurs med nytt budsjett

Ifølge Parat-leder Unn Kristin Olsen er det flere ting å glede seg over i det foreslåtte statsbudsjettet, og hun påpeker at Parat har fått gjennomslag for flere viktige saker.

12

Parat-leder Unn Kristin Olsen. Foto: Vetle Daler

14

Illustrasjon: Ane Løvereide

Har Norge fått hjemmekontorfeber?

Noen elsker det, andre hater det. Har hjemmekontoret kommet for å bli? Og hvordan sikrer man gode løsninger?

16

Gjenvalgt lederduo

Arbeidsmarkedet er i ferd med å bli søkernes marked. Prisen for arbeidstakere stiger i takt med oppgangen etter gjenåpningen.

24

Anders Eckermann Eikeland. Foto: Ane Løvereide

SAS fraskriver seg ansvar

SAS har omgått forpliktelsen til å gjenansette piloter etter pandemien. De tillitsvalgte reagerer kraftig.

Hjelp når du trenger det i staten

Trenger du hjelp med spørsmål knyttet til lønn, tariff, arbeidsforhold, medlemskap og kontingent, kan du nå enten kontakte din tillitsvalgte eller hovedtillitsvalgte, eller du kan ta direkte kontakt med de i Parat som har spesialisert seg på statsansattes rettigheter. Kontakt gjerne ditt nærmeste regionkontor først, så veileder de deg videre. På disse sidene finner du kontaktinformasjon til ansatte i Parat med spesialkompetanse på avtaler og lovverk knyttet til statsansatte. Husk at du alltid kan kontakte oss på 482 10 100 eller medlem@parat.com.

parat
parat.com

Oslo
Lakkegata 23
post@parat.com

Forhandlingsavdelingen

Truls Bjørhei
Forhandler og jurist
truls.bjorhei@parat.com
456 03 093

Stein-Inge Abelvik
Forhandler
stein-inge.abelvik@parat.com
913 22 212

Juridisk avdeling

Annbjørg Nærdal
Advokat
annbjorg.nardal@parat.com
918 77 711

Region øst – Oslo
Lakkegata 23
E-post: ost@parat.com

Bjørn Are Sæther
Nestleder regionavdelingen
bjorn.are.sether@parat.com
959 77 054

Ståle Botn
Rådgiver
stale.botn@parat.com
476 16 392

Bjørg Sørsdahl Skuthe
Rådgiver
bjorg.skuthe@parat.com
969 42 646

Juliet Yemane
Rådgiver
Juliet.yemane@parat.com
991 15 554

Region sør – Tønsberg
Anton Jenssens gate 2, 3125 Tønsberg
E-post: sor@parat.com

Unn Kristin Johnsen
Rådgiver
unn-kristin.johnsen@parat.com
934 80 218

Region sør – Kristiansand
Vestre Strandgt. 42
E-post: sor@parat.com

Marianne Hårtveit
Rådgiver
marianne.haartveit@parat.com
971 67 293

Region vest – Bergen
Strandgaten 1
E-post: vest@parat.com

Kåre Kvalvåg
Leder regionavdelingen
kaare.kvalvaag@parat.com
951 07 741

Ketil Mæland-Johansen
Advokat MNA
ketil.maeland-johansen@parat.com
982 55 809

Jørgen Dræge
Rådgiver
jorgen.draege@parat.com
404 54 606

Cecilie Haugsvær Pukstad
Rådgiver
Cecilie.Haugsvaer.Pukstad@parat.com
900 28 122

Region midt – Trondheim
Kjøpmannsgata 25
E-post: midt@parat.com

Bente Hermanstad
Rådgiver
bente.hermanstad@parat.com
915 90 708

Anita T. Rosmæl
Rådgiver
anita.rosmal@parat.com
936 15 942

Region nord – Tromsø
Grønnegata 3
E-post: nord@parat.com

Jo Sigurd Aurvoll
Rådgiver
jo-sigurd.aurvoll@parat.com
472 76 963

Siren Somby
Rådgiver
siren.somby@parat.com
419 33 359

Staten fungerer i krisetider

Under pandemien i 2020 brukte staten 301 milliarder kroner av Oljefondet. Dette er mer enn noen gang tidligere. Likevel har ikke Riksrevisjonen funnet flere feil enn normalt i den årlige gjennomgangen av statens regnskaper.
– Det har vært spesielt å avslutte arbeidet mitt som riksrevisor i en pandemi, men jeg er meget glad for årets resultat. Koronapandemien har vært en prøvelse, også for Norge. Det er betryggende å se at de offentlige systemene våre fungerer så godt, også i krisetider, sier riksrevisor Per-Kristian Foss. *@NTB*

Eldre arbeidstakere sliter mest med å få jobb

Arbeidstakere over 59 år sliter med å få ny jobb selv om de er kvalifiserte, viser en ny undersøkelse av Senter for seniorpolitikk. Resultatene fra Norsk seniorpolitisk barometer, gjennomført av Ipsos blant 1200 ledere i offentlig og privat sektor, viser at ledere nøler med å innkalle kvalifiserte søkere som er fylt 59 år eller er eldre. Dette til tross for at åtte av ti ledere mener deres ansatte over 60 år presterer like godt som deres yngre medarbeidere. Undersøkelsen har også funnet ut at det er stor forskjell mellom offentlig og privat sektor, og om virksomhetene er små eller store. Det har også betydning om det er kvinnelige ledere som skal ansette. *@NTB*

Pandemien ga digitaliserings-gjennombrudd for offentlig sektor

Koronapandemien har ført til at rundt ni av ti virksomheter i offentlig sektor har igangsatt langsiktige digitaliseringstiltak, viser en undersøkelse utført av Norstat. 96 prosent av de spurte oppgir at de har tatt i bruk nye løsninger eller tjenester, mot 47 prosent i juni i fjor.

– Da vi gjennomførte den samme undersøkelsen på forsommeren i 2020, tre måneder etter pandemi-utbruddet, var tiltakene av mer akutt karakter. Nå, etter halvannet år i pandemitilstand, viser undersøkelsen at det offentlige ikke bare henger med, men har en langsiktig og offensivt innstilling, sier administrerende direktør i Computas, Trond Eilertsen. *@NTB*

Coop kutter opp mot 220 årsverk – oppbemanner med 100 nye

200–220 årsverk ved Coop Norges lokale lagre i Bergen, Stavanger og Trondheim skal kuttes, samtidig som det skal oppbemannes på hovedlageret på Gardermoen.
– Store forskjeller i innkjøpsbetingelser gir en utfordrende konkurransesituasjon i dagligvarebransjen. Coop jobber derfor kontinuerlig for å opprettholde eller styrke sin konkurransekraft, sier kommunikasjonssjef i Coop Norge, Harald Kristiansen, til Dagbladet Børsen. Ifølge Kristiansen er dette en nedbemanning som har vært varslet siden 2018, da man vedtok å utvide hovedlageret på Gardermoen. *@NTB*

Harald Kristiansen, kommunikasjonssjef i Coop Norge. Foto: Coop

NVE tror klimaendringer vil gi mer, men kortvarig vannkraft

Smelting av isbreer og mer nedbør vil i 2040 gi ekstra vannkraft tilsvarende forbruket til 200 000 husstander, tror NVE. Men gevinsten av bresmeltingen blir kortvarig. Ifølge en rapport fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) kan smelting og økt nedbør grunnet klimaendringer gi opp mot fire terawattimer (TWh) mer vannkraftproduksjon innen 2040 i et høyt utslippsscenario. Når NVE kaster et blikk enda lenger fram i tid, spår de at klimaendringene alene kan sørge for åtte TWh mer vannkraft innen utgangen av århundret. Deretter blir det ikke mer vann å hente fra isbreene som en gang var. *@NRK*

Nettleien vil øke «betydelig» neste år

Nettleien kommer til å gå kraftig opp neste år på grunn av høye strømpriser og investeringer i strømnettet, varsler Norges vassdrags- og energidirektorat. – Vi regner med at det blir en betydelig prisøkning ut til kundene. Og den er helt uavhengig av den nye prismodellen for nettleie som trer i kraft 1. januar, sier Tore Langset i NVE, fungerende direktør for reguleringsmyndigheten for energi, til VG.

NVE bestemmer hvor mye nettselskapene får ta betalt for å levere strøm til kunder. Den viktigste årsaken til økningen er at kraftprisene ventes å være mye høyere neste år enn det som var forventet ved inngangen til dette året, forklarer Langset. *@NTB*

NAV får sin første juridiske direktør

NAV oppretter nå en juridisk direktørstilling. Bakgrunnen for stillingen er trygdeskandalen. Søknadsfristen for stillingen går ut på mandag. Den som ansettes, får ansvar for den nyopprettede juridiske avdelingen, skriver Rett24. NAV Klageinstans plasseres i den nye juridiske avdelingen.

– Vi har opprettet en ny avdeling, som kom på plass midlertidig i september, og som for alvor skal være oppe og gå fra januar. Foreløpig er den på rundt 20 personer, men etter hvert skal den blir rundt 30, sier arbeids- og velferdsdirektør Hans Christian Holte. *@NTB*

NAV-direktør Hans Christian Holte. Foto: NAV

Flere studenter og unge voksne sliter med søvnen

Flere studenter og unge voksne sier at de har søvnproblemer, og det har vært en dobling i sovemedisinbruken blant dem mellom 15 og 24 år. Nye tall som er samlet inn i Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT) viser at flere unge sliter med søvnen.

– Tallene fra SHoT viser at nær én av tre studenter opplevde søvnproblemer i 2021. Dette er et høyt tall, og vi er bekymret for økningen, sier seniorforsker Børge Sivertsen ved Folkehelseinstituttet i en pressemelding. Han sier at det er uklart hvor stor innvirkning pandemien har hatt i 2021, men at økningen i søvnvansker blant studenter har vært jevn siden 2010. *@NTB*

Fire millioner statsansatte i USA må vaksineres

Rundt fire millioner statsansatte i USA, fra FBI-agenter til fangevoktere, skal vaksineres innen 22. november for å bremse koronapandemien. President Joe Biden har planene klare for en massiv offensiv for å vaksinere 84 millioner ansatte i privat sektor neste år. Men først må han sikre at alle som jobber for føderale myndigheter, er vaksinert. Mange er allerede vaksinert, blant dem nesten alle ansatte i Det hvite hus. Men vaksineprosenten er lavere i mange andre etater, særlig i politi og etterretning. Noen nekter også å la seg vaksinere og går til sak i protest mot det de kaller urettferdige og overdrevne krav som rammer deres frihet. En rekke amerikanske byer har egne regler. *@NTB*

Norges Bank frykter cyberangrep mot norske banker

I rapporten «Finansiell stabilitet 2021» konkluderer Norges Bank med at en høy grad av digitalisering og sammenkobling gjør det norske finansielle systemet sårbart. Finansforetakene rapporterer om flere og mer sofistikerte angrep. I den årlige rapporten ser Norges Bank på hvor robust det finansielle systemet er, og hvor utsatt det er for forstyrrelser. Mens alt tyder på at de norske bankene er godt rustet mot tradisjonelle forstyrrelser og kriser, varsler Norges Bank nå om økt risiko for at digitale angrep mot aktører i det finansielle systemet. Sentralbanken maner nå til skjerping av cybersikkerheten for å beskytte den norske økonomien mot uro som følge av hacking og digitale angrep mot finansielle aktører. *@NTB*

Behovet for å kontrollere de ansatte har vært en viktig grunn til at hjemmekontor har vært lite brukt i offentlig sektor, mener leder for utviklingsavdelingen i Parat, Odd Jenvin-Steinsvåg.

Staten + hjemmekontor = sant?

Siden mars 2020 har hjemmekontor vært et velkjent fenomen for mange norske arbeidstakere. Før pandemien førte til at folk jobbet fra kjøkkenbordet, sofaen eller kanskje til og med sengekanten, var derimot hjemmekontor så å si ikke-eksisterende for arbeidstakere i offentlig sektor. Hva kan statlig ansatte nå forvente med hensyn til hjemmekontor etter pandemien?

Av: Ane Løvereide

Det er ingen tvil om at bruken av hjemmekontor har blitt like vanlig som bruken av hovedkontoret siden mars 2020. Flere og flere bransjer kartlegger nå fordelene og ulempene ved hjemmekontorbruk, og mange velger å legge opp til mer fri bruk av hjemmekontor enn tidligere.

Loven gjelder – også på hjemmekontoret

Hjemmekontorbruken har faktisk blitt så utbredt at det nå har blitt foreslått endringer til forskriften om «arbeid som utføres i arbeidstakers hjem», også kjent som forskrift nummer 715 i arbeidsmiljøloven. Forskriften fastslår at arbeidsmiljøloven også gjelder på hjemmekontoret, men med noen presiseringer og en del unntak. Og tidligere var hjemmekontor nettopp mer et unntak enn en norm, spesielt i offentlig sektor.

Det kan Odd Jenvin-Steinsvåg bekrefte. Jenvin-Steinsvåg er leder av utviklingsavdelingen til Parat og har tidligere hatt fagansvar for statlig sektor.

– Arbeidsgivere og ledere har nok hatt et ønske om at folk møtes fysisk og er til stede, slik at de kan være sikre på at arbeid utføres, sier leder for utviklingsavdelingen i Parat, Odd Jenvin-Steinsvåg. Foto: Ned Alley

– Vi har ikke konkrete tall på hvor utbredt bruken av hjemmekontor var før pandemien. Noen ganger ble hjemmekontor brukt som tilrettelegging for arbeidstakere som av helsemessige grunner ikke kunne møte på jobb. En ansatt som hadde brukket beinet, og som slet med å komme seg på jobb, kunne for en periode få jobbe fra hjemmekontor, forklarer Jenvin-Steinsvåg.

Kontrollbehov kan ha ført til vegring mot hjemmekontor

Ifølge Jenvin-Steinsvåg kan nok behovet for å kontrollere de ansatte ha vært en viktig grunn til at hjemmekontor har vært lite brukt i offentlig sektor. Også arbeidsgivers behov for å sikre at de ansatte likebehandles, tror han kan ha medført mindre bruk av hjemmekontor.

– Arbeidsgivere og ledere har nok hatt et ønske om at folk møtes fysisk og er til stede, slik at de kan være sikre på at arbeid utføres. Samtidig er det all grunn til å tro at offentlig ansatte nå har langt større forventninger enn tidligere til at arbeidsgiver skal legge til rette for hjemmekontor, sier Jenvin-Steinsvåg.

Han mener holdningsendringen rundt bruken av hjemmekontor har vært sterk.

– Hjemmekontor er nå noe alle arbeidsgivere må ta stilling til og vurdere, ikke bare avfeie som uhensiktsmessig, sier Jenvin-Steinsvåg.

Tror hjemmekontor blir en mer permanent ordning

Jenvin-Steinsvåg forteller at i starten av pandemien var det nok en del usikkerhet blant både ledere og ansatte om hvordan hjemmekontor skulle praktiseres. Han tror nå at mange har gjort seg positive erfaringer.

– Hjemmekontorbruken førte helt klart til at noen ansatte følte seg friere, mindre stresset, de fikk arbeidet mer konsentrert og brukt tiden sin bedre. Vi har også sett et voldsomt kompetanseløft i det offentlige, blant annet når det gjelder bruken av digitale hjelpemidler. Samtidig kan man ikke se bort fra at hjemmekontor kan føre til ensomhet, isolasjon og psykisk uhelse. Noen har også slitt mer med å utføre arbeidet sitt, spesielt hvis de ikke har hatt et egnet hjemmekontor, eller har måttet sjonglere arbeidsdagen med barn som har vært hjemme fra skole eller barnehage, sier han.

Jenvin-Steinsvåg har inntrykk av at Parats medlemmer i stadig større grad tar det som en selvfølge at de skal kunne jobbe hjemmefra, og at lista for å kunne få innvilget hjemmekontor skal være lav. Nå mener han det handler om å finne fram til gode, forutsigbare ordninger for hjemmekontor for statens ansatte.

– Mange jobber bedre fra hjemmekontor, det kan redusere stress, være godt for miljøet fordi vi reiser mindre, og det kan være effektiviserende for en arbeidsplass. Samtidig er arbeidsplassen en viktig arena for sosial samhandling, erfaringsutveksling og kompetanseutvikling. Arbeidsplassen er en viktig del av ansattes sosiale liv. Alt i alt tror jeg likevel hjemmekontorløsninger vil bli langt vanligere for statlig ansatte. Antakelig vil vi se ulike løsninger og lokale avtaler. Det er positivt å se at vi nå har en annen holdning til en mer utradisjonell måte å jobbe på, sier Jenvin-Steinsvåg.

Nesten hele NAV på hjemmekontor under pandemien

Hovedtillitsvalgt i Parat NAV, Agathe Osland Hellesen, kan fra et arbeidstakerstandpunkt fortelle at hjemmekontor ble brukt lite på hennes arbeidsplass før pandemien. Hun opplevde ikke en kultur hvor folk automatisk tenkte at man jobbet mindre, dersom man var på hjemmekontor, men mener dette åpenbart henger sammen med hvilken leder man har.

– Tillit og autonomi er en forutsetning for at hjemmekontor skal kunne fungere bra, sier Osland Hellesen.

Hovedtillitsvalgt i Parat NAV, Agathe Osland Hellesen, opplever at hjemmekontorsituasjonen har gått fint, og at spesielle behov har blitt ivaretatt. Foto: Ned Alley

Da pandemien inntraff, måtte praktisk talt hele NAV Stat på hjemmekontor, ifølge Osland Hellesen. Unntaket var nøkkelpersonell og enkelte roller som måtte være tilgjengelig på hovedkontoret.

– Partnerskapet i NAV har sine fasetter, og det var utfordrende da kommunalt ansatte ble beordret til å møte på arbeidsplassen, mens statlig ansatte i hovedsak skulle ha hjemmekontor. Det er åpenbart utfordrende når mange kommuner helt klart var mer konservative i tilnærmingen, og vi fikk derfor utrolig mange ulike løsninger for ytre etat / NAV-kontorene, sier Osland Hellesen.

Likevel opplevde hun at NAV-ansatte var fleksible og tilpasningsdyktige under pandemien.

– NAV var teknisk sett godt rustet for en slik situasjon, siden ansatte hadde bærbare PC-er, og mange hadde også tjenestemobil. Vi opplever at situasjonen har gått veldig fint, og at spesielle behov har blitt ivaretatt, sier Osland Hellesen.

NAV Stat satser på hybridløsning for hjemmekontor

Osland Hellesen forteller at NAV-ansatte har opplevd hjemmekontor som både givende og utfordrende.

– Mange ansatte har fått redusert tidsklemma ved arbeid på hjemmekontor. Dette har nok redusert stressnivå og bidratt til god fungering på jobb. Vi har også sett at produksjonen har vært like god eller enda bedre på hjemmekontor, og at sykefraværet har vært lavere, men her kan det nok eksistere en del underrapportering fordi noen jobber tross sykdom, når de er hjemme. Arbeidstilfredsheten har vært god, og NAV-ledelsen har vært flinke til å legge til rette for dem som ikke har hatt fasiliteter hjemme som er forenlig med hjemmekontor. Likevel ser vi at mange savner arbeidsmiljøet og kolleger, forklarer Osland Hellesen.

De gode resultatene på hjemmekontoret har ført til at NAV Stat i framtiden vil ha en hybrid arbeidshverdag, slik at man kan kombinere hjemmekontor med hovedkontor.

– Nå må vi bare få orden på yrkesskadeforsikring ved arbeid på hjemmekontor. Dette jobber vi i Parat NAV og Parat med, sier Osland Hellesen.

89 prosent jobbet lite hjemmefra før pandemien

Det er Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) som har ansvaret for arbeidsgiverpolitikken i staten, og statssekretær Gunn Karin Gjul i KMD skriver i

en e-post til Parat at de ikke har hatt noen sentrale føringer på registrering og rapportering av hjemmekontor i staten.

Derfor finnes det ingen samlet oversikt over bruken av hjemmekontor i staten, verken før, under eller etter pandemien. Hun kan derimot fortelle at i Arbeidsgiverbarometeret, som Kommunal- og moderniseringsdepartementet sendte ut til nesten 200 HR-ledere i staten våren 2021, oppga 89 prosent at ganske få eller ingen ansatte i virksomheten jobbet jevnlig hjemmefra før pandemien.
– Siden vi ikke har tall over bruk av hjemmekontor i staten, kan vi ikke konkludere på om staten skilte seg ut fra sammenlignbare arbeidsplasser i andre sektorer. Det har i liten grad vært sentrale føringer på hjemmekontor i staten før pandemien. De statlige virksomhetene har hatt stort handlingsrom til å praktisere hjemmekontor innenfor de rammer som gjelder for norsk arbeidsliv, skriver hun.

Erfaringene fra pandemien kan føre til varige endringer i arbeidshverdagen i staten

Gjul mener det offentlige var flinke til å omstrukturere seg da pandemien inntraff, og svært mange plutselig måtte jobbe hjemmefra.

Statssekretær Gunn Karin Gjul forteller at det fram til nå ikke har vært noen føringer på rapportering og registrering av hjemmekontor i staten. Foto: Arbeiderpartiet

– Mitt inntrykk er at de statlige virksomhetene var flinke til å snu seg rundt da pandemien sto på som verst. Dette ble også bekreftet av statens arbeidsgiverbarometer, i både 2020 og 2021. Der kom det fram at virksomhetene har taklet mer overtid, nye arbeidsoppgaver og større arbeidsmengder for å kunne opprettholde driften i en krevende tid, skriver hun til Parat.

Per i dag har ikke Kommunal- og moderniseringsdepartementet noen tall på individnivå over hvor mange ansatte i staten som har måttet benytte seg av hjemmekontor grunnet pandemien. Hun viser igjen til at tallene fra arbeidsgiverbarometeret for høsten 2020, hvor 83 prosent av virksomhetene oppga at halvparten, mer enn halvparten eller alle de ansatte som hadde en jobb som kunne gjøres hjemmefra, jobbet hjemmefra.
– Det viser at svært mange statsansatte jobbet fra hjemmekontor under pandemien, skriver Gjul.

Hun kan også fortelle at Kommunal- og moderniseringsdepartementet er kjent med at mange statlige virksomheter i høst har tatt i bruk ulike hjemmekontorordninger, der medarbeidere har mulighet for hjemmekontor noen dager i uken.
– Selv om mange arbeidsgivere nok har sett behov for mer fysisk tilstedeværelse på kontoret, tror jeg erfaringene fra pandemien kan føre til varige endringer i arbeidshverdagen i staten. Jeg tror det vil bli vanligere med hjemmekontor, færre reiser og flere digitale møter enn før pandemien, avslutter Gjul.

Bakgrunnsinformasjon om statlig tariffområde og bruk av hjemmekontor/-arbeid

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har det overordnede ansvaret for arbeidsgiverpolitikken i staten. Det er imidlertid den enkelte statsråd som er konstitusjonelt ansvarlig for både eget departement og underliggende enheter. I dette ligger også arbeidsgiveransvaret. Den enkelte virksomhet har dermed stort handlingsrom knyttet til f.eks. praktiseringen av hjemmekontor/-arbeid.

Det er virksomhetsleder som har arbeidsgiveransvaret for de ansatte i egen virksomhet. Selv om den enkelte virksomhet kan ha hatt rutiner og føringer på bruk av hjemmekontor/-arbeid både før, under og etter pandemien, er ofte praktisering delegert til den enkelte personalleder, som avklarer praktiseringen i dialog med den enkelte ansatte. Av den grunn finnes det ingen samlet oversikt over bruken av hjemmekontor/-arbeid i staten, verken før, under eller etter pandemien. Det har heller ikke vært noen sentrale føringer på registrering og rapportering av hjemmekontor/-arbeid i staten.

Siden det ikke er noen entydig definisjon av begrepet hjemmekontor, er det også krevende å oppsummere praksis i statlig tariffområde. En streng definisjon vil kun favne dem som har avtalt en ordning med hjemmekontor etter hjemmekontorforskriften, men mange kan – før, under og etter pandemien – ha hatt «kortvarig eller tilfeldig arbeid» i eget hjem. Og da gjelder ikke forskriften. Hva den enkelte virksomhet, HR-leder eller ansatt legger i begrepet hjemmekontor/-arbeid, avhenger også av definisjonene som er benyttet. Fram til i dag har begrepsbruken ofte variert betydelig.

Kilde: Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statssekretær Gunn Karin Gjul

Statsbudsjettet:

Gjennomslag for flere av Parats saker

Støre-regjeringen har nå lagt fram sine forslag til endringer i statsbudsjettet. Det ser ut til at Parat kan få gjennomslag for flere av sine saker, og finansministeren mener det foreslåtte statsbudsjettet markerer «en ny kurs for landet vårt».

Av: Ane Løvereide

I følge Parat-leder Unn Kristin Olsen er det flere ting å glede seg over i det foreslåtte statsbudsjettet til Støre-regjeringen. Hun påpeker at Parat har fått gjennomslag for flere viktige saker.

– Fagforeningsfradraget økes, noe vi har jobbet lenge for, og som kan bidra til økt organisasjonsgrad. Videre får vi økt reisefradraget, og flere får reisefradrag, samtidig som at pendlere vil komme bedre ut og få større fradrag enn tidligere, sier Olsen.

Utvidelse av permitteringsordning og penger til justissektoren

Parat-lederen er også glad for at regjeringen vil videreføre de midlertidige utvidelsene i permitterings- og dagpengeordningen fram til utgangen av 2021.

– Dette har vært en viktig sak for flere av våre luftfartsgrupper og bidrar til å sikre inntekten til arbeidsledige personer som fortsatt er rammet av pandemien. Det er samtidig viktig at både permitteringsordningen og reglene for dagpenger støtter opp under arbeidslinjen og nødvendige omstillinger, sier Olsen.

Av andre viktige saker for Parat ser Olsen flere økninger i justissektoren.

– Vi registrerer økte bevilgninger til politiet, kriminalomsorgen, domstolene og påtalemyndigheten med til sammen 330 millioner kroner. Alt dette i tråd med saker Parat har jobbet aktivt med over tid, sier Parat-lederen.

Frank Gran, leder i Norges Politilederlag i Parat (NPL), håper en del av de mulige midlene kunne gått med til å skape tillit og sikkerhet, spesielt for medborgere i Oslo øst, hvor det den siste tiden har oppstått en rekke uroligheter og meldinger om voldshendelser.

Parat-leder Unn Kristin Olsen er fornøyd med at fagforeningsfradraget økes i det nye statsbudsjettet.
Foto: Vetle Daler

> *Fagforenings-fradraget økes, noe vi har jobbet lenge for, og som kan bidra til økt organisasjonsgrad.*
>
> **Unn Kristin Olsen, Parat-leder.**

– Oslo har også en geografi. For å forstå utfordringene i Oslo er det viktig at vi forstår geografien. På grunn av reformen har ressurser i hovedstaden blitt tynnslitte, og det har gått på bekostning av faste mannskaper som kan skape tillit i for eksempel Oslo øst. NPL håper det endelige statsbudsjettet vil sette av midler til å jobbe mer proaktivt i miljøer vi framover bør prioritere. Å styrke innsatsen i Oslo øst vil være positivt for hele hovedstaten, sier Gran.

Kritisk til manglende ressurser for støttepersonell

Rita Boine, nestleder for Parat i domstolene, mener det er flott at regjeringen ønsker å øke antall embetsdommere, spesielt i de mindre domstolene. Hun er positiv til forslaget om å øke bevilgningen med 20 millioner kroner, for å ansette flere embetsdommere ved rettssteder der det er få slike dommere i dag.
– Jeg tror dette kan bidra til å redusere sårbarheten for enkelte domstoler. At regjeringen i tillegg vil øke bevilgningen for å fortsette digitaliseringsløft i domstolene med 30 millioner, er også bra, sier hun.

Likevel er Boine kritisk til at statsbudsjettet ikke setter av ressurser til støttepersonell.
– Det er svært beklagelig at heller ikke denne regjeringen ser behovet for ressurser til støttepersonellet. Nå har Parat domstolene begynt å få henvendelser om økt sykefravær på grunn av arbeidsbelastningen. Det er bekymringsfullt, sier Boine.

Hun forteller at ABE-reformen har ført til innsparing i domstolene. Innsparingene har i hovedsak ført til at stillinger når det gjelder dommernes støttepersonell, inndras ved tomme stillinger. Ifølge henne må derfor oppgavene til de som slutter ved naturlig avgang eller på andre måter, utføres av dem som er igjen i domstolene.
– Støttepersonellets belastninger i hverdagen vises ikke, fordi statistikken som Domstoladministrasjonen bygger sine argumenter på, ikke viser merarbeid, sier Boine.

Penger til vedlikehold i Forsvaret

Leder for Parat forsvar, Johan Hovde, er derimot godt fornøyd med forslagene.

YS-leder Erik Kollerud mener regjeringen innfrir mange av YS' ønsker i det foreslåtte statsbudsjettet. Foto: YS

Han sier det gleder ham å registrere at regjeringen ønsker å prioritere vedlikehold av kaserner, og at de skal starte opp arbeidet slik at Forsvaret blir klar til å ta imot den forventede personell-økningen.
– Dette er helt i tråd med våre innspill på høringen på budsjettet tidligere i høst. Det er også gledelig at regjeringen ikke kutter i støtten til frivillige organisasjoner, men i stedet øker på dette området. Parat forsvar har gjennom flere år samarbeidet med frivillige organisasjoner som jobber med forsvarssaken, sier Hovde.

Mener regjeringen ikke leverer når det gjelder tannhelse

På den andre siden igjen er leder for Tannhelsesekretærenes Forbund (ThsF), Anne-Gro Årmo, skuffet over at det ikke kommer noen forslag om endringer i budsjett for neste år når det gjelder tannhelse. Regjeringen har tidligere varslet at flere skal få gratis behandling hos tannlege.
– Resultatet her er en bevilgning på fem millioner kroner til å avvikle et påbegynt tannhelseprosjekt. Vi håper at setningen «samt videre utredninger innen tannhelsefeltet», i statsbudsjettet, betyr at det er vilje og midler til å sette ned et solid og bredt tannhelseutvalg som skal gå grundig gjennom dagens tannhelsetjeneste, tannhelselovgivning og stønadsordninger, sier Årmo.

YS om kursendring

YS-leder Erik Kollerud mener regjeringen med det nye foreslåtte statsbudsjettet innfrir mye av det organisasjonen har bedt om i dette budsjettopplegget.
– Vi er spesielt glade for økt innsats for de ledige og permitterte, sterkere kommuneøkonomi, økt fagforeningsfradrag og aktiv næringsutvikling. Samtidig har vi noen viktige områder vi ber stortingsflertallet rette opp, sier Kollerud.

YS ønsker blant annet å skrote ABE-reformen og vil be Stortinget om et forpliktende vedtak for å sørge for dette. Ellers er organisasjonen fornøyd med at det i budsjettet har blitt rom for å styrke driften av NAV, Skatteetaten og Arbeidstilsynet. Kollerud mener også at en ekstra omstillingspakke for å sikre et attraktivt kollektivtilbud i 2022 må komme på plass.
– Vi er glade for at regjeringen forsterker den grønne omstillingen, med blant annet 300 millioner ekstra til ENOVAs satsing på grønn teknologiutvikling i næringslivet, sier Kollerud.

Hjemmekontoret er både elsket og hatet. Vil det bli mer permanente hjemmekontorløsninger framover, eller går vi sakte, men sikkert fullstendig tilbake til kontorene? Illustrasjon: Ane Løvereide

Har Norge fått hjemme-kontorfeber etter pandemien?

For samtlige bransjer førte pandemien til pålagt hjemmekontor. Noen elsket det, andre hatet det. Nå åpner flere for en permanent hjemmekontormodell. Så hvordan bør man gå fram for å sikre at hjemmekontorløsninger blir gode for både arbeidsgivere og ansatte?

Av: Ane Løvereide

Etter en lang periode med pålagt hjemmekontor for mange har kanskje flere savnet fellesskapet. Andre har gruet seg til forstyrrelser, støy og pendling. Nå har noen bransjer tatt grep og spurt sine ansatte om hva de egentlig ønsker. Å jobbe hjemme eller «på jobben»? Og mye tyder på at det blir vanligere å åpne for en permanent hjemmekontorløsning.

Mange tror hjemmekontoret er framtiden

En helt fersk rapport fra Avonova, en av Norges ledende leverandører av bedrifts-helsetjenester, har undersøkt hvordan 500 ledere og 2500 ansatte ser for seg framtidens arbeidshverdag. Rapporten viser at 38 prosent av de som har hatt hjemmekontor under pandemien, har hatt en arbeidsplass som i liten eller svært liten grad har vært

tilpasset arbeidshverdagen deres. Blant de yngre arbeidstakerne øker andelen til 45 prosent.

42 prosent svarer også at arbeidsgiver i liten eller svært liten grad har bidratt til å tilrettelegge for et godt hjemmekontor. Likevel tror under halvparten av de spurte at vi vil gå tilbake til å jobbe mer på arbeidsplassen enn hjemmefra. Noen bransjer har allerede iverksatt hjemmekontorløsninger for ansatte som ønsker det.

Over 80 prosent i Schibsted ønsker å jobbe helt eller delvis hjemmefra

Da pandemien traff mediekonsernet, Schibsted, ble omveltningen stor for de ansatte. Ledelsen ønsket å komme seg videre på en konstruktiv måte og tenkte på hva neste steg for selskapet kunne bli, framfor å sitte å vente.
– Ansatte på tvers av hele Schibsted har jobbet med å kartlegge hvordan vi skal tenke arbeidsplasser i framtiden, gitt endringen vi har vært gjennom nå, sier Mette Krogsrud, konserndirektør for HR og kommunikasjon i Schibsted.

Ifølge henne har selskapet kjørt flere undersøkelser blant de ansatte for å finne ut av hvordan folk har hatt det på hjemmekontor, hva de liker, misliker og anser som fordeler eller ulemper.
Rune Berge, konserntillitsvalgt i Schibsted, forklarer at ansatte har ulike behov ut fra rollen deres.
– De som jobber mest kreativt sammen, har behov for å møtes fysisk og er mer opptatte av å ha sted å samles. Teknologimiljøene som jobber mer for seg, har sett stort utbytte av å sitte alene. Her på huset har vi åpent landskap, og det er ikke perfekt for alle. Det blir mye støy for noen, og da tror vi det er en god løsning å la de som trenger det, jobbe mer hjemmefra framover, sier han.

Har kvittet seg med 50 prosent av pultene i det åpne landskapet

Selv om tallene kan tyde på at svært mange i Schibsted ønsker å jobbe hjemmefra, forteller Krogsrud og Berge at det til syvende og sist er opp til teamet å bestemme arbeidsmodellen.
– Det bærende prinsippet for hybridløsningen til Schibsted er at teamet bestemmer hva som fungerer best. Det skal være en god dialog mellom leder og team, slik at man sammen skal kunne finne formen. Jobben som skal gjøres, er viktigst og kommer før individuelle ønsker om hvor man skal arbeide, sier Krogsrud.

Arbeidsmodellen skal nå testes ut i et halvt år, slik at Schibsted får kartlagt hvordan det fungerer med en hybridløsning.
– Vi har fjernet 50 prosent av alle pultene mens vi tester denne løsningen. Nye arbeidsbord har blitt kjøpt inn, som flere kan sitte samlet rundt. Vi har opprettet flere sosiale soner og tilrettelagt for det vi tror blir framtiden i langt større grad – at kontorene kommer til å fungere som sosiale arenaer, mens mye av det faktiske arbeidet utføres hjemme, sier Krogsrud.

Jobbet i fellesskap for å finne den beste hybridløsningen

Schibsted er et konsern som består av flere selskaper. For å unngå ineffektivitet og ulike arbeidsmodeller da hjemmekontorløsninger skulle utvikles, var det ifølge Krogsrud viktig at man satte seg ned og så på felles løsninger.

I dette arbeidet har Schibsted gjennom undersøkelser sett at ansatte er positive til hjemmekontor fordi de slipper pendling, de sparer tid, unngår støy, opplever arbeidsdagen som mer effektiv og føler at de får styrt dagen sin bedre. Samtidig har det oppstått utfordringer i forbindelse med HMS.
– I Norge har vi egne forskrifter for hjemmekontorarbeid og tilleggsavtaler som må tegnes med den enkelte ansatte. Dette skal bidra til å sikre forsvarlig HMS, men det er klart at det er vanskelig å utføre vernerunder hjemme hos folk, sier Berge.

Liz Ovesen, leder for Parat Media, kan fortelle at hjemmekontor er en økende trend i for eksempel mediebransjen. Foto: Helene Husebø

Parat mener tillitsvalgte er essensielle for gode hjemmekontormodeller

Liz Ovesen, leder for Parat Media, kan fortelle at hjemmekontor er en økende trend i for eksempel mediebransjen. For å få på plass en god løsning, som gagner både ansatte og arbeidsgivere, tror hun det er viktig å involvere tillitsvalgte når løsningen for hjemmekontor utarbeides.
– Et godt eksempel på noen som har fått til en ryddig og god prosess, er Schibsted. De har drøftet hjemmekontorbruk med konserntillitsvalgte, før de gikk videre og la fram forslag for øvrige selskaper og avdelinger i konsernet. Andre i bransjen har valgt å kjøre en «on-off-bryter» med hensyn til hjemmekontor. De har med andre ord testet bruken for alle under pandemien, og nå som samfunnet er åpnet opp igjen, skal alle tilbake på kontoret. Her ser vi dessverre en tydelig mangel på prosess og null involvering av tillitsvalgte, sier hun.

Hun roser Parats tillitsvalgte, som har jobbet hardt for å forhindre psykiske påkjenninger på hjemmekontoret, spesielt under pandemien.
– Ære være den innsatsen våre tillitsvalgte har lagt ned. Mange har vært utrolig gode på å ringe og spørre hvordan de ansatte har det. Hvis det er noe som rører seg i avdelinger eller i selskapet generelt, har det nok vært enklere for ansatte å prate med en tillitsvalgt, enn det ville vært å prate med sjefen. All honnør til våre tillitsvalgte, som også selv har sittet på hjemmekontor og vært delvis permittert, avslutter Ovesen.

Arbeidssøkers marked

Arbeidsmarkedet er i ferd med å bli søkernes marked. Prisen for den som er kvalifisert til en jobb, stiger i takt med oppgangen etter gjenåpningen. Eika-økonom Jan Ludvig Andreassen ønsker en kraftig lønnsvekst velkommen, ikke minst på vegne av de lavtlønte.

Av: Tellef Øgrim

Andreassen er sjeføkonom i Eika Gruppen, med hovedansvar for overvåking av makroøkonomi i inn- og utland. Han har arbeidet med makroøkonomiske analyser blant annet i DnB, Alfred Berg Kapitalforvaltning og Norges Bank. Han figurerer ofte i artikler der såkalte makroøkonomer blir intervjuet. Kanskje har du sett de karakteristiske, lyse krøllene hans i avisa.

Ønsker kraftig lønnshopp

Et stykke ut i intervjuet forteller Andreassen at han nylig var på middag med en milliardær.

– Det var et spesialarrangement. En samling av milliardærer. En av dem ville ha meg med på at det var fryktelig at det var så vanskelig å få tak i folk. Det ble jo ikke gjort rent, sykehusene manglet folk, og så videre, sier han.

Da Andreassen i stedet, ifølge hans egen fortelling, sa at *«så fint, da blir endelig betalingen bedre for slike viktige jobber»*, var milliardærens reaksjon at Andreassen måtte være en riktig dårlig økonom.
– Jeg smelte tilbake og ba ham tenke på at de folkene får ufattelig dårlig betalt for å gjøre livsviktig arbeid for oss andre, fordi vi har så mye arbeidsinnvandring, og at

Det er trykk i norsk økonomi, godt illustrert av at aktiviteten gir mangel på arbeidskraft i de ulike bransjene.

Mange av NHOs medlemmer melder om sterk mangel på arbeidskraft. Årsaken er sammensatt, men sjeføkonom Øystein Dørum vil lette på trykket ved å redusere ytelser og ha tilbake permitteringsordningene fra før koronaviruset angrep. Foto: Moment Studio/NHO

vi skal være glade hvis de endelig kan få bedre betalt, sier han.

Selv om årets lønnsoppgjør hadde en ramme på 2,7 prosent, mener han at mange i norsk næringsliv ikke fikk stort mer enn 2 prosent. Ikke minst derfor ønsker han et kraftig lønnshopp velkommen.
– Det er ikke urovekkende om de får en korreksjon i årene som kommer. Derfor tror jeg at et par oppgjør nå med 3,5–4 prosent, med en klar sosial profil, hadde vært veldig bra, slår han fast.

Melder om knapphet

Også sjefsøkonom i NHO, Øystein Dørum, bekrefter at det er stor mangel på arbeidskraft i markedet.
– Bedriftene våre melder at knapphet på arbeidskraft hindrer investeringer og kapasitetsutvidelser, sier han.

Sett med økonomiske øyne er en pandemi en usedvanlig form for krise. Det gikk rett ned da regjeringen stengte landet i mars 2020. Med gradvis gjenåpning peker pilene oppover igjen.
Allerede i juni 2021 var aktiviteten i norsk økonomi på høyde med før-korona-nivået. Siden har det gått oppover.

Det er trykk i norsk økonomi, godt illustrert av at aktiviteten gir mangel på arbeidskraft.
– Det er fortsatt et godt stykke igjen til nivåene før finanskrisen, da det kokte i norsk økonomi, men det er altså en klar økning i mangelen på kvalifisert arbeidskraft, sier Dørum, blant annet basert på nærlesing av analyser og prognoser fra

Eika Gruppens sjeføkonom, Jan Ludvig Andreassen, ønsker en sterk, utjevnende lønnsvekst velkommen. Foto: Tellef Øgrim

Norges Bank, som allerede i august rapporterte om høyere kapasitetsutnyttelse og større knapphet på arbeidskraft innenfor de fleste næringer.

Varslet press

I sin pengepolitiske rapport, som ble sluppet i september, skriver Norges Bank at *«misforholdet mellom de arbeidsledige og de ledige stillingene vil føre til lønnspress»*. Rapporten gis ut hvert kvartal.

På spørsmål om hvordan Øystein Dørum vurderer kommende lønnsoppgjør i lys av mangelen på arbeidskraft, svarer han kontant at NHO ikke driver lønnsforhandling via mediene. Til gjengjeld peker han på at bransjer som har tapt mye penger på pandemien, vil motvirke lønnsveksten, rett og slett fordi de har lite å gå på.

Mange krefter i samme retning

Både i NHOs analyser og statsbudsjettet som i disse dager behandles av Stortinget, diskuteres det hva den kraftige mangelen på arbeidskraft kommer av.

De økte rekrutteringsproblemene kan ha sammenheng med at mange personer som jobbet i Norge på korttidsopphold, har reist hjem. Noen har trolig også funnet seg ny jobb. Det bidrar til mangel på arbeidskraft i enkeltbransjer, for eksempel i hotell- og restaurantbransjen.

– Vi tror at noe handler om at det er halvannet år siden Norge stengte ned, så en del folk vil ha flyttet på seg. Enten funnet seg en annen jobb, et annet sted eller gått ut av arbeidsstyrken, enten permanent som pensjonist eller begynt å studere, sier Dørum.

Et annet bidrag kommer, ifølge Dørum, fra de fortsatte innreiserestriksjonene som hemmer returen for arbeidskraft fra andre land. Dessuten peker han på ketsjupeffekten.

– Her har mye kommet veldig raskt, og det tar tid for en virksomhet å lyse ut og gjennomføre ansettelser og få folk i jobb. Kanskje er det også sånn at i usikre tider er du heller litt bakpå enn at du ansetter flere enn det du har behov for, påpeker han.

Tid for krav

I andre etasje i Parats hovedkvarter på Grønland i Oslo ligger kontoret til Tonje Krakeli Sneen. En av den unge samfunnsøkonomens viktigste funksjoner er å gi råd til medlemmer under lønnsforhandlinger. Hun er med andre ord part i saken.

Parat-økonom Tonje Krakeli Sneen har fingeren på norsk økonomis puls. Men hvor lenge underskuddet på arbeidskraft vil vare, tør hun ikke å spå. – Det kan være etterdønninger eller en mer varig situasjon. Det vet vi ikke, sier Sneen. Foto: Helene Husebø

– Har vi for alvor fått et arbeidssøkersmarked?

– De siste tendensene etter gjenåpningen kan tyde på det. Veldig mange stillinger ligger ute, uten at det finnes kvalifiserte nok søkere. Det åpner for at bedrifter velger å lønne de kvalifiserte høyt for å beholde dem. Derfor er det også sånn nå at du som arbeidssøker kan kreve mer av arbeidsgiver, sier Sneen.

Problematisk dobling

Hun slutter seg til Norges Banks prognose om at lønnsveksten neste år vil ligge på cirka tre prosent, som er godt under Andreassens spådom om fire. Målet for prisstigningen er to prosent. Men Andreassens ønske om en lønnsvekst helt oppe i fire prosent syns hun det er vanskelig å forholde seg til.

– Det å ha lønnsøkning på det dobbelte av inflasjonen kan føre til at prisene stiger mer enn vi ønsker, sier hun og peker på at det kan føre til at norske eksportvarer priser seg ut av internasjonale markeder.

– Hvis det skulle skje, hva vil effekten være?

– Det høres kanskje bra ut med høye lønninger, men det kan bli en spiral som det kan bli vanskelig å komme seg ut av. Lønnsvekst kan føre til prisvekst som igjen fører til lønnsvekst. Så spinner det oppover. Vi må holde tungen rett i munnen, sier hun.

Troen på at bedrifter som gikk på store tap under pandemien, vil bremse lønnsstigningen har hun liten tro på. Til det er tapene mindre enn gevinstene så mange har høstet det siste halvannet året.

Spenning i økonomihverdagen

Hvor langvarig og sterk blir oppgangen? Kommer mangelen på kvalifisert arbeidskraft til å vare? Hvor sterk blir effekten av nye virus-mutasjoner? Hvor effektive er eksisterende vaksiner på nye varianter? Og ikke minst, hvor langvarig blir den alvorlige leveringskrisen som ryster internasjonal varehandel?

Ingen makroøkonom med humøret i behold vil nekte for at disse etter-krise-spørsmålene gjør analytikerhverdagen spennende.
– Veldig spennende, innrømmer Krakeli Sneen, selv om den hyperinflasjonen enkelte spår som følge av varemangelen, også ville blitt en veldig alvorlig rystelse av økonomien.

Kaller på kompetanseløft

Lønnsvekst på 3 prosent og reallønns-økning på 1,7. Det er spådommen om neste år fra nestleder i Stortingets finans-komite, Tina Bru fra Høyre. Tallene finnes i statsbudsjettet som regjeringen hun satt i fram til valget, la fram.
– Mange bedrifter kommer til å ha et sterkt behov for folk framover. Derfor er det viktig at vi har en aktiv kompetanse-politikk, sier Bru.

Hun vil ha fortsatt satsing på desentralisert utdanning, som innebærer at flere kan skaffe seg nødvendig kompetanse mens de er i jobb.
– For de som står utenfor arbeidslivet, er ordningen vi innførte med rett til å studere mens du er på dagpenger, viktig, sier Bru.

Vil kutte ordninger fort

Fra NHO kommer en sterk oppfordring om å trappe ned særordningene for arbeidslivet som kom under pandemien.
– Den største mangelen på arbeidskraft på 13 år rettferdiggjør ikke lenger sær-ordninger for arbeidsmarkedet. Nå skal folk formidles til annet arbeid hvor det er en skrikende mangel, sier Øystein Dørum, som vil både ha ned nivåene på ytelsene og avskaffe de lettelsene i permit-teringsordningene som ble innført under pandemien.

– Mange bedrifter kommer til å ha et sterkt behov for folk framover. Derfor er det viktig at vi har en aktiv kompetanse-politikk, sier nestleder i Stortingets finanskomite, Tina Bru. Foto: Stortinget

YS-leder Erik Kollerud.
Foto: YS

YS gleder seg over satsing på arbeid

1. januar skal koronatiltakene avvikles, men krisen er ikke over for 60 000 langtidsledige og 20 000 permitterte. – Den viktigste oppgaven nå er å sørge for at de kommer seg i jobb. Vi er samtidig fornøyde med at regjeringen foreslår en varig styrking av NAV på 175 millioner kroner, sier YS-leder Erik Kollerud.

Han mener at de som står utenfor arbeidslivet, nå trenger hjelp og tror det vil kreve en stor innsats og ekstra ressurser.

– NAV må settes bedre i stand til å følge opp ledige og permitterte på en tettere måte enn tidligere. Den varige styrkingen av NAV som regjeringen nå foreslår, vil komme godt med, sier Kollerud til YS.

I tillegg til en styrking av Nav på 175 millioner foreslår også regjeringen å sette av midler til 1000 nye tiltaksplasser og 250 plasser for varig, tilrettelagt arbeid.

– Vi var sterkt imot kuttet i tiltaksplasser som lå i den tidligere budsjettproposisjonen. Vi er glade for at den nye regjeringen delvis har reversert dette. Ledigheten er fortsatt høyere enn før pandemien, og vi må forhindre at de som allerede står svakt, ikke skyves enda lenger unna arbeidsmarkedet, påpeker Kollerud.

Rune Berge er årets tillitsvalgt i Parat

Konserntillitsvalgt i Schibsted ASA, Rune Berge, er utnevnt til årets tillitsvalgt i Parat i 2021. Berge får prisen for sin lange og gode innsats for Parat fra han meldte seg inn i 2009 og frem til i dag.

Av: Lill Jacqueline Fischer

Prisen, som består av en kunstglassbolle og en reisegavesjekk fra Parats samarbeidspartner Gjensidige, ble delt ut på landsmøtemiddagen 17. November. Parat-leder Unn Kristin Olsen sa under sin tale ved overrekkelsen at Berge representerer den type tillitsvalgte Parat ønsker å ha – en tillitsvalgt med stor innflytelse som har muligheter til å påvirke beslutningene på egen arbeidsplass og i virksomheten.

Det er Parat Media som har foreslått Rune Berge. Han startet raskt opp en klubb på arbeidsplassen, hvor han møtte stor motstand.
– Ledelsen ville blant annet kutte i pensjonsordningen fordi de fikk økte kostnader som følge av innføring av tariffavtalen. Saken ble omtalt i media og kommentatorer brukte ord som fagforeningsknusing, sa Olsen.

For to år siden ble Berge konserntillitsvalgt i Schibsted ASA.

Foto: Ned Alley

Prisen for årets tillitsvalgt i Parat 2021 gikk til Rune Berge.

– Også i denne rollen har han fått utrettet mye til det beste for ansatte, ledelsen og konsernet. Hans kontaktnett, den tilliten han har oppnådd og kompetansen han innehar gjør ham i stand til å benytte seg av både formelle og uformelle nettverk, sa Olsen.

Parat vil styrke kvinner i transporten

Parat deltok i oktober på en todagers konferanse i Brussel, i regi av Kvinnekomiteen i Den europeiske transportføderasjonen (ETF). Der ble blant annet voldssituasjonen for kvinnelige transportarbeidere i Europa diskutert.

Av: Helene Husebø

Parats nestleder Anneli Nyberg var til stede under konferansen i Brussel sammen med Parat Kabinforbund-leder Sissel Vian. De var der for å få et bedre overblikk over situasjonen til kvinnelige transportarbeidere i Europa.
– Det har vært interessante dager med mange inntrykk, og konferansen har gitt oss et godt bilde på hvordan situasjonen ser ut for kvinnelige transportarbeidere i Europa, sier Nyberg.

Hun mener det ikke er noen tvil om at man må fortsette å arbeide systematisk med saker som omhandler vold og trakassering mot kvinner.

– Det er også viktig at vi fortsetter å holde oppmerksomheten på deltidsproblematikk og løse ansettelsesmodeller, som fortsatt er vanlig i mange yrker hvor kvinner er i majoritet. Kampen for et rettferdig og likestilt arbeidsliv er definitivt ikke over, og nå gjelder det å ta nye tak og finne nye måter å arbeide på over hele Europa. Vi i Parat skal i hvert fall bidra så godt vi kan for å gjøre transportsektoren til en god plass for kvinner å arbeide i, sier Parats nestleder.

ETFs kvinnekonferanse foregikk i år i Brussel. Foto: Anneli Nybergw

Nå har kabinansatte vært fagorganisert i seksti år

I 1961 ble flyvertinnene sagt opp hvis de giftet seg. I dag er virkeligheten en annen, selv om SAS Norge kabinforening fortsatt har saker å kjempe for.

Av: Vetle Daler

I november er det seksti år siden Norges første forening for kabinansatte, eller «flyvertinner», som var begrepet den gangen, så dagens lys. I dag er SAS Norge kabinforening (SNK) i Parat en livskraftig forening med medlemmer fra flere kjønn.

Martinus Røkkum, som nå leder SNK, sier virkeligheten i dag er en annen enn den var på sekstitallet for kabinansatte, selv om SNK fortsatt kjemper for noen av de samme sakene som den gang.

– Det er nesten merkelig hvor mange kampsaker vi har i dag som er de samme som de hadde i starten. Det dreier seg blant annet om spisepauser, hvile, helgefri og lønn, forteller Martinus Røkkum.

Han sier at det imidlertid har gått i riktig retning i løpet av disse seks tiårene.

– Vi samarbeider på en helt annen måte med ledelsen i dag. Vi må huske på at selskapene den gangen hadde monopol på sine ruter, i dag er det en helt annen konkurranse i lufta. Dessuten blir både miljøhensyn og teknologisk utvikling stadig større «konkurrenter» for oss, sier han.

Martinus Røkkum, leder for SAS Norge kabinforening. Foto: Vetle Daler

Gjenvalgt Parat-leder Unn Kristin Olsen og nestleder Anneli Nyberg. Foto: Ned Alley

> *Vi skal være dristige, men ansvarlige når vi setter oss mål.*
>
> **Unn Kristin Olsen, Parat-leder**

Valg på lederduo og hovedstyre i Parat

Unn Kristin Olsen ble valgt til Parat-leder ved akklamasjon på Parats landsmøte den 18. november. Som nestleder valgte landsmøtet Anneli Nyberg.

Av: Lill Jacqueline Fischer

Valgkomiteen hadde foreslått Jan Levi Skogvang som nestleder, men landsmøtet ga Anneli Nyberg fornyet tillit.

Leder Unn Kristin Olsen takker for tilliten, og sier at hun nå ønsker at Parat skal fremstå som en arbeidstakerorganisasjon som er utålmodig kritisk og dristig visjonær når det kommer til bærekraft, miljø og klima.
– Vi skal være dristige når vi setter oss mål, men ansvarlige. Jeg vil at Parat skal forene visjon og virkelighet. Vi skal sørge for at de unge som før pandemien satt og skolestreiket, finner seg naturlig hjemme i Parat når de om få år skal velge fagforening, sier Olsen.

I hovedstyret får lederduoen med seg Johan Hovde, Hajo Schmidt-Horix, Hilde Bjørklund, Agathe Osland Hellsen og Anita Sveum Nielsen.

Vararepresentater til hovedstyret er:
1. Vararepresentant: Frank Gran
2. Vararepresentant: Arvydas Dragonas
3. Vararepresentant: Laila Aas
4. Vararepresentant: Linda Iversen Norbeck

I den nyvalgte valgkomitéen er representantene som følger:
- Leder: Ole Martin Nodenes
- Paal Herman Bergman Seivaag
- Vegard Einan
- Veronica Renate Sjursen
- 5. vararepresentant: Bente Welland
- 6. vararepresentant: Bente Iren Moen
- 7. vararepresentant: Lena Karlsen

I kontrollutvalget er representantene som følger:
- Leder: Einar Follesøy Kaldhol
- Berit Meyer
- Geir Krogh
- Mohammad Asif
- 5. vararepresentant: Rune Skaar
- 6. vararepresentant: Ragnhild Negård

Derfor har det stormet rundt SAS de siste månedene

Det har vært relativt turbulent for SAS siden pandemien traff Norge hardt i 2020. Selskapet har blødd penger, ansatte har blitt permittert i hopetall, og nå har flere tusen mistet jobben. Blant dem er 560 piloter fra Norge, Sverige og Danmark. Hva skjedde egentlig med flyselskapet etter at de fikk krisehjelp fra regjeringen?

Av: Ane Løvereide

Ved årsskiftet fikk 560 piloter i SAS nyttårsgaven ingen vil ha. De mistet jobben, men med beskjed om å beholde uniformen for å kunne stille på jobb så fort det åpnet seg. Ifølge Jan Levi Skogvang, leder for SAS Norge Flygerforening, hadde pilotene som ble oppsagt som følge av pandemien, fått beskjed om at de hadde gjeninntredelsesrett i selskapet i fem år.

Leder i SAS Norge Flygerforening, Jan Levi Skogvang, mener SAS har utnyttet pandemien på bekostning av de ansatte. Foto: Trygve Bergsland

Demonstrasjoner mot nyopprettede selskaper

I september kom beskjeden om at ingen ville bli gjenansatt likevel. Jobbene de hadde hatt, var overført til nyopprettede selskaper der gjenansettelsesretten ikke var gyldig. Ved å opprette nye selskaper omgår SAS denne forpliktelsen. Dette førte til store protester blant de bakkefaste pilotene. I midten av oktober samlet det seg derfor en stor gruppe demonstranter foran Stortinget, for å markere det de anser som et overtramp.

En av dem som holdt appell under demonstrasjonen i oktober, var Anders Eckermann Eikeland. Han er blant de oppsagte pilotene i SAS og fortalte at det nærmer seg ett år siden han hadde sin siste flyvning for selskapet. Selskapet han mener lovet at han skulle få jobben tilbake da han først ble permittert i 2020.

– Men nå som behovet for flyvere tar seg opp, vil de ikke ha oss allikevel. De benytter heller et irsk bemanningsbyrå for å finne folk, med et klart formål – å dumpe lønna og bedrive fagforeningsknusing, sa han i sin appell.

Står på bar bakke

Skogvang forteller at dette er en spesielt vanskelig situasjon for de norske pilotene.

– De er i ferd med å fornye flyparken sin i SAS, og går fra Boeing 737 til Airbus A320neo. Man trenger kursing og sertifisering på disse flytypene, noe få av pilotene som har mistet jobben har. Nå som de ikke lenger har jobb i selskapet, må de eventuelt betale for sertifiseringen selv. Det vil koste mange hundre tusen.

At SAS-ledelsen sier pilotene kan søke jobber i datterselskapene, er ikke den fulle sannheten. De er ikke kvalifisert uten disse sertifikatene, sier Skogvang.

Han legger til at det er en hån mot pilotene når SAS ber de oppsagte om å søke sine egne jobber på nytt, jobber de har gitt bort til et annet selskap, samtidig som de får beskjed om at de ikke er kvalifisert for disse jobbene. Skogvang forklarer også at pilotene til SAS i Sverige og Danmark hadde kommet mye lenger i kursingen enn pilotene i Norge.

– Problemet er med andre ord enda større for de norske pilotene, sier han.

– Et grelt eksempel

Under demonstrasjonen i oktober holdt også leder i Pilotforbundet i Parat, Oddbjørn Holsether, appell. Han fortalte at da koronakrisen var på sitt verste, advarte Pilotforbundet mot å gi flyselskap penger uten å sette betingelser for hva pengene kunne brukes til.
– Det som nå skjer i SAS, er et grelt eksempel på hva fellesskapets penger kan brukes til hvis man gir flyselskaper fritt spillerom, sa Holsether i sin appell og la til at Pilotforbundet ønsker at Norge får på plass en lovgivning som tar vare på norske arbeidsplasser i luftfarten.

– Det som nå skjer i SAS, er et grelt eksempel på hva fellesskapets penger kan brukes til hvis man gir flyselskaper fritt spillerom, sa leder i Pilotforbundet i Parat, Oddbjørn Holsether, under sin appell under demonstrasjonene. Foto: Trygve Bergsland

Selv om flere politikere møtte opp, og selv uttalte at de sto på siden til pilotene, møtte ingen fra SAS-ledelsen under demonstrasjonen. Verken for å imøtegå anklager fra appellantene og demonstrantene, eller komme med egne uttalelser. Etter demonstrasjonen foran Stortinget reiste en stor gruppe piloter til Oslo lufthavn for å henge fra seg sine pilotuniformer i protest mot SAS. Heller ikke der var SAS-ledelsen å se.

SAS kjemper for å overleve

Anko van der Werff, konsernsjefen i SAS, fortalte Finans.dk i slutten av oktober at flyselskapet kjemper for å overleve. Skogvang mener dette ikke er noen nyhet, og sier at SAS har vært i omstilling i over 20 år.
– Dette er ikke første gang de er i krise, og å behandle sine ansatte på den måten de har gjort, kan de ikke unnskylde ved å snakke om at de går gjennom en krise, forteller han.

Anders Eckermann Eikeland er blant de oppsagte pilotene i SAS lovet at han skulle få jobben tilbake da han først ble permittert i 2020. Det har ikke skjedd. Foto: Ane Løvereide

En stor gruppe piloter reiste under demonstrasjonene i oktober til Oslo lufthavn for å henge fra seg sine pilotuniformer i protest mot SAS. Foto: Ane Løvereide

Det var et folkehav foran Stortinget da SAS-pilotene demonstrerte mot selskapet. Foto: Ane Løvereide

Datterselskapene SAS har opprettet, har Skogvang sterke meninger om. Han mener flyselskapet opprettet datterselskapene uten å dokumentere innsparingen overfor de ansatte.
– De har ikke vist til at dette vil medføre økonomisk innsparing på noen måte. De har heller opprettet nye selskaper med egne administrasjoner og påstår at man her skal spare penger. Det forstår jeg ikke, og måten dette har blitt gjort på, skaper null troverdighet hos de tillitsvalgte, sier Skogvang.

Ansatte i flybransjen blir sittende med store deler av regninga

Skogvang forklarer at luftfarten er en av bransjene som ble hardest rammet av pandemiens nedstenginger, og at flere selskaper gikk fra å ha milliardinntekter til å kun ha utgifter og kostnader. Han har forståelse for at SAS opplever situasjonen krevende, men mener at man allikevel må være anstendig og behandle ansatte mer respektfullt enn man har gjort.
– Når piloter med mer enn 20 års ansettelse i SAS blir satt på gaten med beskjed om at man ikke lenger er kvalifisert, bryter man med alt som er av anstendighet, sier han.

Han synes den norske stat kunne gjort mer for å styrke luftfarten under og etter pandemien.
– Man kan ikke si at staten har gjort nok, for det er jo åpenbart at de ikke har det. Hvis regjeringen forventer at et godt og likeverdig rutetilbud opprettholdes, bør de investere mer i luftfarten generelt, mener Skogvang.

Handler ikke om å få «drømmejobben» tilbake

Parat-bladet spør Skogvang om hvor stor forståelse resten av samfunnet bør ha for pilotene som i lang tid har vært permittert, men som ikke har sett etter andre jobber.
– Det blir feil å tenke at pilotene kun har sittet og ventet på å få «drømmejobben» sin tilbake. Mange har skiftet yrke, men selv om flere ikke har vært aktive jobbsøkere under pandemien, er ikke det rart. SAS har holdt disse pilotene for narr, bedt dem ha uniformen klar og lovet at de snart kunne komme tilbake på jobb. Folk har hatt tillit til sin arbeidsgiver, men blitt behandlet på en uanstendig måte. De samme jobbene som var der før, kommer tilbake, men i andre og nyopprettede selskaper. Det er det denne saken handler

om, ikke hvorvidt noen skal kunne forvente å jobbe med nøyaktig det de selv vil, svarer Skogvang på spørsmålet.

Framover håper han at bransjen kommer helskinnet ut av nok en krise, men at arbeidsgiverne ikke bruker pandemien som en årsak for å gjøre ytterligere kutt eller ta i bruk det han kaller «kreative løsninger» for å unngå norsk arbeidsrett.
– Å utnytte pandemien på bekostning av de ansatte er nettopp det SAS har gjort, sier Skogvang.

SAS svarer på kritikken

Parat har tatt kontakt med SAS-ledelsen for å høre hvordan de stiller seg til kritikken fra blant annet Jan Levi Skogvang, leder for SAS Norge Flygerforening. Ledelsen mener de kun har handlet for å redde flyselskapet.

Av: Ane Løvereide

I en e-post til Parat svarer konserndirektør Kjetil Håbjørg på kritikken. Han forteller at ledelsen har forståelse for at endringene selskapet har innført den siste tiden smerter mange, men at overlevelsen til selskapet er avhengig av omstillinger.
– At det har vært kriser før i luftfart, er ikke noe argument for å ikke gjennomføre nødvendige endringer nå. Vi forstår veldig godt at det smerter å oppleve disse endringene, men vi forsøker å redde et selskap som har vært i skandinavisk luftfart i 75 år. Skal vi gjøre det, kan vi ikke sitte stille, men er nødt til å endre oss i takt med situasjonen og markedet vi står i etter pandemien, skriver Håbjørg.

Foto: SAS AB

Konserndirektør i SAS, Kjetil Håbjørg, forteller at ledelsen har forståelse for at endringene selskapet har innført den siste tiden smerter mange.

Ønsker alle velkomne til å søke pilotstillinger hos SAS

Håbjørg forklarer også at pilotene som har blitt sagt opp, fremdeles har fem år gjenansettelsesrett i den delen av SAS de var ansatt.
– SAS ønsker å utvikle alle deler av virksomheten, inkludert den delen gjenansettelsesretten gjelder. Klarer vi å skape lønnsomhet og vekst, vil gjenansettelsesretten gjelde ved en økt bemanning. SAS omgår dermed ikke retten til gjenansettelse, skriver han.

Med hensyn til hvorvidt pilotene vil være kvalifisert til å søke arbeid hos SAS, uten sertifikat for å fly Airbus A320neo, skriver Håbjørg at alle er velkomne til å søke jobbene.
– I oppstartfasen søker SAS Connect en blanding av piloter som har erfaring fra Airbus A320 og erfaring fra å fly i Skandinavia. SAS har tidligere og vil framover bekoste sertifisering av piloter. Piloter som blir ansatt i SAS Scandinavia basert på gjeninnsettelsesretten der, blir selvfølgelig også omskolert om nødvendig, skriver han.

Å fortsette som før er ikke et alternativ for SAS

I e-postutvekslingen med SAS spør Parat om selskapet kan vise til at opprettelsen av datterselskaper vil medføre økonomisk innsparing, uten at man eventuelt regner med kostnadsbesparelse dersom piloter selv betaler for sertifiseringen for å fly Airbus A320neo. Til det svarer Håbjørg at de mener selskapene er tilpasset markedet de er satt til å håndtere.
– Med tilpasset mener vi at de har et kostnadsnivå og en fleksibilitet som er i tråd med konkurrenter i samme marked. Under disse betingelser mener vi at SAS skal kunne utvikle attraktive reiseopplevelser til våre kunder, en lønnsom og trygg arbeidsplass for våre ansatte og avkastning til våre eiere, skriver han.

Kurs i 2022

Pandemien snudde opp ned på arbeidsliv, hverdagsliv og fritid. Plutselig kunne vi ikke møte hverandre på fysiske kurs og konferanser, og alt måtte bli digitalt.

Det var en brå overgang for de fleste. Mange synes digitale kurs er bedre for konsentrasjonen, mens andre opplever dem som slitsomme. De fleste liker å spare reisetid, men mange savner å treffe andre medlemmer og tillitsvalgte.

Nettbaserte kurs

Digital læring er nok kommet for å bli, men ofte i kombinasjon med fysiske arrangementer. Digitale tilbud har en hurtighet og kan nå svært mange på kort tid. I tillegg er mange digitale kurs fleksible og kan spilles av når mottakeren ønsker. Men det er som med all ny teknologi, vi må få litt erfaring før vi ser hvordan vi best kan bruke de nye mulighetene.

Høsten 2021 har det vært et sterkt ønske fra mange om fysiske kurs, konferanser og temadager. Påmeldingene har likevel vært færre enn forventet, og mange arrangementer har blitt avlyst. Ennå er det for tidlig å si hvordan kurshverdagen blir framover.

Kurs for tillitsvalgte

Mye av kursvirksomheten i Parat er rettet mot tillitsvalgte. Tillitsvalgte med god kunnskap om lov og avtaleverk kan gjøre en bedre jobb for medlemmene. Alle nye tillitsvalgte får derfor tilbud om grunnkurs 1, 2 og 3 som gir nødvendig basiskunnskap i rollen som tillitsvalgt.

Fordypningskursene varer fra én til tre dager og tas etter behov. Siden deltakerne kommer fra hele landet, holdes de fysiske kursene ofte i nærheten av Gardermoen. Flere av kursene holdes også nettbasert.

I samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge tilbys årsenhet for tillitsvalgte. Dette er fem emner som er relevante for tillitsvalgte, for eksempel grunnleggende arbeidsrett, Human Resource Management og prosjektledelse. Det er fullt mulig å ta kun ett emne. I 2021 er studiet gjort mer nettbasert. Emner på 7,5 studiepoeng er nå helt nettbaserte, mens emner på 15 studiepoeng har én fysisk samling mot tidligere to. Dette er populære studier med mange søkere og ofte lange ventelister.

Topptillitsvalgt-program

Høsten 2021 startet Topptillitsvalgt-programmet. Programmet er et samarbeid mellom Parat, Delta, Finansforbundet og Negotia. Hvert forbund har med fem deltakere. Programmet består av fire samlinger i løpet av et år, med skriftlige innleveringer underveis og avsluttende arbeidskrav. Bestått eksamen gir 15 studiepoeng. Hvis evalueringen er god, er målet å gjøre dette til et fast tilbud.

Våren 2022 starter YS stat topptillitsvalgt. Dette er et program som går over 2 år og gir 30 studiepoeng ved bestått eksamen. Fagene her er organisasjon og ledelse, forhandling og påvirkning og individuell arbeidsrett.

Tillitsvalgte som søker på kurs, blir prioritert etter verv. En hovedtillitsvalgt blir for eksempel prioritert foran en tillitsvalgt. Det er derfor viktig at du går inn på parat.com/Min side og kontrollerer at vervet og andre opplysninger om deg er riktige.

Tilbud til medlemmer

Parat har temadager og webinarer for medlemmer. Under pandemien har disse blitt gjort digitale. Framover ser vi for oss en kombinasjon av fysiske og digitale tilbud. Det er regionavdelingen som arrangerer temadagene, så snakk med ditt regionkontor dersom du har forslag til tema.

Hvordan den endelige blandingen av fysiske kontra digitale møteplasser og læringsarenaer blir, vet ingen. Her må vi prøve oss fram og spørre dere som tillitsvalgte og medlemmer underveis.

Utdanningsstipend er et tilbud til medlemmer som tar utdanning samtidig med at de er i jobb. Søknadsfristen er 1. april og 1. oktober. Les mer om søknadsfrister, hva som dekkes, og hvordan du søker, på parat.com/utdanningsstipend.

10 % rabatt (maks kr 1500) på kurs hos Folkeuniversitetet. Husk å gi beskjed om at du er Parat-medlem ved påmelding.

Aktivitetskalender på nett

Høsten 2021 har det vært mange endringer i kurskalenderen. For å se en oppdatert kurskalender, se kurs og arrangementer i Parat-appen eller på web parat.com/kompetanse/kalender.

Grunnopplæringen i Parat

Grunnkurs 1	Grunnkurs 2	Grunnkurs 3
Rollen som tillitsvalgt	Tillitsvalgte og lovverket	Tillitsvalgte og avtaleverket
2 dager	*1 dag*	*1,5 dager*

Kurs og konferanser for tillitsvalgte 2022

Januar

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31	1	2	3	4	5	6

- 17.–18. januar Forhandlingsteknikk nettbasert , Nettbasert, Alle
- 18.–19. januar Coaching og ledelse 15. studiepoeng, Quality Hotel 33, Alle
- 24.–26. januar Konflikthåndtering, kommunikasjon og juss, Nettbasert, Alle
- 25.–26. januar Grunnkurs 1 region øst og sør, Olavsgaard Hotell, Øst og Sør
- 31. jan–2. feb Forhandlingsteknikk privat og spekter, Sanner hotell, Privat og spekter

Februar

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
31	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	1	2	3	4	5	6

- 2.–3. februar Kurs for Topptllitsvalgt 3.samling, Torbjørnrud, Alle
- 9.–10. februar Kurs i Presentasjon på videomøte, Nettbasert, Alle
- 14.–16. februar Grunnkurs 2 og 3 privat, kommune og KA, Olavsgaard Hotell, Privat + kommune
- 16. februar Grunnkurs 1 nettbasert - alle regioner, Nettbasert, Alle
- 17.–18. februar Parat- og tariffkonferansen, Clarion Hotel & Congress oslo airport, Alle

Mars

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
28	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3

- 9.–10. mars Grunnkurs 1 vest, Edvard Grige Bergen, Vest
- 14.–16. mars Forhandlingsteknikk KS, Spekter og KA, Olavsgaard Hotell, KS+KA
- 16.–17. mars Økonomiforståelse videregående med forkurs, Olavsgaard Hotell, Privat og spekter
- 22.–23. mars Grunnkurs 1 midt og nord, Nidelven Trondheim, Midt og Nord
- 28.–30. mars Forhandlingsteknikk stat, Sanner hotell, Stat

April

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	1

- 4.–5. april Grunnkurs 1 øst og sør, River station, Drammen, Øst og Sør
- 21. april Bli en medspiller - praktisk organisasjonsarbeid, Nettbasert, Alle
- 26.–28. april Konflikthåndtering - kommunikasjon og juss, Sanner hotell, Alle
- 27.–28. april Kurs for topptillitsvalgt 4.samling, Torbjørnrud, Alle

Mai

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

- 3.–5. mai Grunnkurs 2 og 3 stat, Sanner Hotell, Stat
- 9.–10. mai Retorikk, Olavsgaard Hotell, Alle
- 10.–11. mai Grunnkurs 1 øst og sør, Quality hotel Tønsberg, Alle
- 19. mai Ansettelsesråd, Nettbasert, Stat

Juni

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	1	2	3

- 8.–9. juni Statskonferansen, Park Inn Gardermoen, Stat

Deltidsstudier for tillitsvalgte | Fordypningskurs | Grunnoplæring | Konferanser

Det kan komme endringer i kurskalenderen. Følg derfor med på kurs- og aktivitetskalenderen på Parat sine nettsider https://www.parat.com/kompetanse/kalender-4313

Øvrig kurs informasjon

Fordypningskurs

I tillegg til grunnopplæringen har Parat fordypningskurs innenfor de områdene som er viktig for vervet som tillitsvalgt på arbeidsplassen. Eksempler på dette er forhandlingsteknikk, lønnsforhandlinger, konfliktløsning, tale- og presentasjonsteknikk, retorikk, omstillinger og nedbemanninger og arbeidstidsordninger.
– For å ha nødvendige forkunnskaper til å få faglig utbytte av fordypningskurset, må de tillitsvalgte først ha gjennomgått grunnopplæringen i Parat eller ha tilsvarende kompetanse, sier opplæringsansvarlig Tove Løhne.

Deltidsstudier

Våren 2021 kjørte vi Prosjektledere (7,5 studiepoeng), et rent nettstudium i samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge. Dette kurset var et prøvekurs på rent nettstudium. Det vil også bli kjørt kurs i Coaching og ledelse våren 2022.

Påmelding

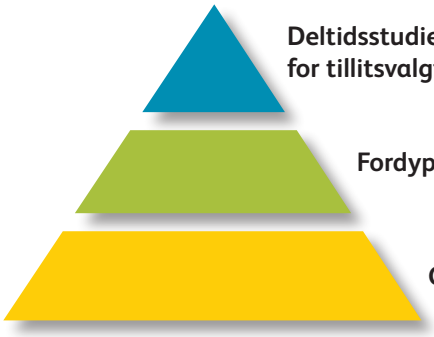
Parat sender ut kursinvitasjon elleve uker før kursstart til tillitsvalgte som er i målgruppen for kurset.

Du må logge deg inn på «Min side» for å kunne melde deg på kurs. Her finner du også oversikt over hvilke kurs og konferanser du har deltatt på tidligere, og bekreftelse på nye kurs. Trenger du hjelp, tar du kontakt på e-post til medlem@parat.com.

Har du spørsmål til kursene, send e-post til:
kurs@parat.com, eller ring Parat på telefon 482 10 100.

Du kan også ta direkte kontakt med kursansvarlige:
- Hege Thorud, 924 49 819
- Monica Bjørlo, 930 40 952

Kurspyramiden for tillitsvalgte i Parat

Facebook vil ansette 10 000 i Europa

Nettgiganten Facebook vil opprette 10 000 arbeidsplasser i Europa for å skape en virtuell versjon av internett. Selskapet ser på det som blir kalt et metavers, som framtiden for nettbruk. De 10 000 arbeidsplassene skal bli opprettet i løpet av de neste fem årene.

– I det vi begynner på reisen som skal gi liv til metaverset, er behovet for spesialiserte ingeniører noe av det Facebook prioriterer høyest, heter det i en uttalelse. *@NTB*

Storbritannia vil gi hastevisum til slaktere

Friske dyr blir avlivet på grunn av mangel på slaktere i Storbritannia. Nå vil den britiske regjeringen gi 800 utenlandske slaktere et seks måneders visum. Mangelen på personale i slakteriene har ført til at 6600 dyr er avlivet og mye av kjøttet destruert. Brexit og koronapandemien har ført til mangel på arbeidskraft i landet, og også grisebøndene taper mye penger på dette. De har i flere uker bedt regjeringen om å gjøre noe med problemet. *@NTB*

LHBT-gruppe i Kina stenger ned

En kinesisk LHBT-gruppe som har stått i spissen for mange av landets rettssaker innenfor feltet, stanser sitt advokatarbeid i overskuelig framtid. LGBT Rights Advocacy China har jobbet over hele landet og har presset på for rettighetene til homofile og arbeidet for å øke bevisstheten om LHBT-samfunnet. De tok til orde for ekteskap av samme kjønn og bekjempet diskriminering på arbeidsplassen ved å hjelpe enkeltpersoner med å gå til sak mot sine tidligere arbeidsgivere. Homofili er ikke straffbart i Kina, men det ser ut til at restriksjoner på grupper som LGBT Rights Advocacy China og nettsensur har vokst, ifølge kilder i LHBT-samfunnet. *@NTB*

En halv million nye jobber i USA

Det ble i oktober skapt 531 000 nye jobber i USA, samtidig som arbeidsløsheten sank til 4,6 prosent. Tallene er bedre enn ventet for perioden og gir en antydning om at sysselsettingen er på vei opp etter den lange pandemien. En analytiker ved Moody's sier at de sterke tallene inkluderer flere nye jobber, redusert arbeidsløshet, flere timer arbeidet og god lønnsøkning. Samtidig er andelen mennesker som jobber eller søker jobb, fortsatt bare 61,6 prosent. *@NTB*

Jordan vil kaste ut uvaksinerte arbeidere

Jordan har varslet at de snart vil begynne å deportere alle utenlandske arbeidere som ikke er fullvaksinert mot koronaviruset. Strenge tiltak skal innføres, og deportasjonene starter 15. desember, ifølge innenriksdepartementet. Titusener av egyptere, filippinere og andre utlendinger arbeider i Jordan, og det er åpnet egne vaksinasjonssentre for dem. Vaksinene er gratis. *@NTB*

Full fart for pensjonistene i Parat

Aktivitetene i Parat Pensjonist har endelig tatt seg opp igjen etter nedstengingene under pandemien. Leder Ingunn Bråten, som er en aktiv dame på mange fronter, engasjerer seg for at enda flere medlemmer skal bli klar over tilbudene Parat tilbyr dem som er pensjonist.

Av: Lill Jacqueline Fischer

Parat Pensjonist på tur til Skagen. F.v.: Tore Grini, Reidun Nordgulen, John Giæver, Bjørg Lutnæs, Rita Riksfjord Antonsen, Ingunn Bråten, Gro Shakesby og Oddvar Sten Johansen. Kontaktpersonene fra region Midt var ikke til stede. Foto: Lill J. Fischer

Ingunn Bråten ble leder for Parat Pensjonist høsten 2020. Hun ser fram til flere aktiviteter og turer framover. Foto: Lill J. Fischer

> *Vi forsøker å få med så mange som mulig.*
>
> **Ingunn Bråten, leder i Parat Pensjonist**

– Du får bli med til Tjøme. Jeg har noen stolper jeg skal ta, sier leder av Parat Pensjonist, Ingunn Bråten ivrig. Stolpejakt er hennes store lidenskap og hobby.

Hun har snart «tatt» 3000 stolper, og målet hennes er å bli nummer 125 på landsbasis. Nå er hun nummer 128. Og det er ingen liten prestasjon – det er mer enn 230 000 som deltar i jakten på de nesten 11 000 stolpene som er spredt rundt omkring i landet.
– Stolpejakten må være en av de beste folkehelsetiltakene som finnes, sier Bråten.

Aktiv på flere fronter

Selv går hun på stolpejakt fire ganger i uken, og på en dag går hun om lag 15 kilometer.
– Det blir seks mil i uken det, og det blir en sprek av. Selv har jeg gått ned ti kilo etter at jeg begynte å jakte stolper for fire år siden, men nå vil jeg ikke bli tynnere, sier Bråten.

Hun var tidligere styremedlem i pensjonistgruppen i Oslo/Viken, før hun høsten 2020 ble leder av Parat Pensjonist.
– Det ble en spesiell start, med koronanedstengingen og færre aktiviteter, men nå tar aktivitetene i pensjonistforeningen seg opp igjen, sier hun.

Bråten er ingen novise i organisasjonssammenheng. Hun kommer opprinnelig fra Statens vegvesen hvor hun raskt ble tillitsvalgt. Hun ble sentraltillitsvalgt i Etatsansattes Landsforbund (ELF) i 1985. Gjennom to fusjoner er det tidligere ELF nå en del av Parat. Fra år 2000 og til hun ble pensjonist i 2014 var Ingunn Bråten en del av YS-sekretariatet, hvor hun var saksbehandler for offentlig sektor og spesialist på omstillinger og hovedavtalen i staten

Like medlemsfordeler

Alle som er medlemmer av Parat og som bli pensjonister, blir automatisk medlem av Parat Pensjonist. I dag er det om lag 6000 pensjonister i Parat. Som pensjonist har man de samme medlemsfordelene som en hadde som yrkesaktivt medlem. Unntakene er bistand i arbeidsforhold og utdanningsstipend.
– Har du benyttet deg av medlemsfordelene, for eksempel forsikringsordningene, er det viktig at du ikke melder deg ut. Da vil forsikringspremien din bli mye høyere neste år, sier Bråten.

Parat Pensjonist har som mål å tilby medlemmene opplevelser og aktiviteter. Per i dag finnes det grupper i Oslo/Viken, region Vest og region Midt. Det er kontaktpersoner i Vestfold og Telemark. Pensjonistgruppene og kontaktpersonene arrangerer ulike aktiviteter, men fremdeles er det størst aktivitet i og rundt de største byene. Det arrangeres teaterbesøk og museumsbesøk, gjerne med lunsj etterpå, bussturer med og uten overnatting, julebord og utenlandsturer.
– Men vi har også noen mer faglige aktiviteter – vi har hatt flere foredrag om arv, skifte og framtidsfullmakt. Da bruker vi Parats advokater, sier Bråten.

Vil ha flere frivillige

Parat Pensjonist er alltid på jakt etter nye kontaktpersoner, slik at flere pensjonistmedlemmer skal få et tilbud om aktiviteter i nærheten av der de bor.

Parat Pensjonist

- Parat har cirka 6000 pensjonistmedlemmer.
- Leder er Ingunn Bråten, som sammen med John Giæver og Reidun Nordgulen utgjør det sentrale pensjonistutvalget. Utvalget er oppnevnt av Parats hovedstyre.
- Parat Pensjonist har aktive grupper i region Øst, region Midt og region Vest, men ønsker gjerne flere.
- Parat Pensjonist har to representanter på Parats landsmøte.

Medlemsfordeler i Parat Pensjonist

Pensjonistmedlemmer i Parat beholder de aller fleste medlemsfordelene som yrkesaktive medlemmer har. Disse innebærer blant annet:

- gunstige forsikringsordninger
- gunstige banktjenester
- fritt rettsråd
- rabattordninger på ulike tjenester, som hotell, billeie, tannhelseforsikring og strøm
- medlemsblad
- tilbud om sosiale og faglige aktiviteter

Pensjonister fra region vest på tur til Telemark. Foto: Reidun Nordgulen

– Vi har forsøkt å få kontaktpersoner i nord og i sør, men vi har ennå ikke lykkes. Så er du interessert, ta kontakt, oppfordrer Bråten.

Parat Pensjonist er viktig fordi mange ikke har et tilbud om en pensjonistforening gjennom arbeidsgiver. Mange store virksomheter har ifølge pensjonistlederen egne pensjonistforeninger som tar vare på sine pensjonister, men langt ifra alle har dette tilbudet.
– Vi forsøker å få med så mange som mulig, men det er ofte de samme som deltar på aktivitetene våre. Det er flest kvinner, og de kommer ofte rett etter at de har sluttet å jobbe og blitt pensjonister på heltid, sier Bråten og sukker. Noen kommer alene, andre som par.

Parat Pensjonist sliter med å nå alle medlemmene. Det er mange som ikke melder om adresseforandringer og endringer av e-postadresse.
– Det er altfor mange pensjonister som fortsatt står oppført med e-postadressen de hadde på jobb, og da får vi ikke fatt i dem, sier Bråten og minner alle om å oppdatere Parat om eventuelle endringer.

Det sentrale pensjonistutvalget

Det sentrale pensjonistutvalget består av Ingunn Bråten, John Giæver og Reidun Nordgulen. De møtes fire ganger i året og har det overordnede ansvaret for driften av Parat Pensjonist. De ulike gruppene blir tildelt økonomiske midler for å gjennomføre aktiviteter for pensjonistene i sitt distrikt.
– Men aktivitetene er ikke gratis. Deltakerne betaler en egenandel, sier Bråten.

Hvert år møtes styrer og kontaktpersoner fra hele landet for å legge planer og utveksle erfaringer. Dette året gikk turen til Skagen i Danmark.
– I tillegg til møte sørger vi for å ha det hyggelig sammen. Det legges ned mye frivillig arbeid av kontaktpersonene, og deltakelse på denne samlingen blir en form for belønning, sier Ingun Bråten.

Bruker fritt rettsråd

En av medlemsfordelene i Parat er inntil en times fritt rettsråd per år. Advokat Thore Eithun Helland sier at hans inntrykk er at pensjonistene i Parat er flittige til å bruke ordningen, men han er usikker på om pensjonistene bruker medlemsfordelen mer enn andre.
– Jeg har mange hyggelige samtaler med pensjonister som trenger hjelp til å sette opp et testament, skrive framtidsfullmakt eller få assistanse til et generasjonsskifte av fritidsboligen. Men det er ikke mange pensjonister som ringer for å få hjelp til barnefordeling, sier Parat-advokaten.

Han liker godt å prate med pensjonistene, som ofte har bedre tid enn dem som er i fullt arbeid.
– Det er lettere å snakke om vær og vind med pensjonistene, for å si det på den måten, sier Helland.

Jeg tror de fleste er fornøyd etter å ha fått hjelp av oss.

Thore Eithun Helland, advokat Parat

Advokat Thore Eithun Helland liker å gi råd til pensjonistene i Parat. Han oppfordrer alle til å ta kontakt med ham dersom de trenger hjelp med privatrettslige saker. Foto: Bente Bjercke

Eithun Helland håper at så mange pensjonister som mulig benytter seg at tilbudet med fritt rettsråd, og de er velkomne til å ta direkte kontakt med ham.
– Jeg starter da saken med en hyggelig telefonsamtale, og så sender jeg etter hvert over de dokumentene som jeg utarbeider. Noen tar kontakt med meg i ettertid for å oppklare ting som er uklart eller usikkert. Jeg tror de fleste er fornøyd etter å ha fått hjelp av oss, sier Parat-advokaten.

Bergensfolket til Telemark

Tidligere i høst var pensjonistene i region Vest på tur til Telemarkskanalen. Leder av Parat Pensjonist i region Vest, Reidun Nordgulen, forteller at de hadde en flott tur. Det var 28 pensjonistmedlemmer med på turen.
– Dette var vårt første arrangement etter nedstengingen, og vi hadde en del forfall. Noen var litt engstelige, men det fylte seg på med nye. Og denne gangen var det flere som ikke hadde vært med Parat Pensjonist tidligere, sier Nordgulen.

Bussturen gikk via Hardanger, med omvisning i Røldal stavkyrkje og til Straand Hotel i Vrådal, hvor de bodde i to netter. Dagen etter sto tur på Telemarkskanalen fra Ulefoss til Dalen på programmet.

Besøk til Seljordormen

En tur til Seljord for å se seljordormen hører med når en skal oppleve Telemark. Seljordormen er ifølge folketroen et stort, slangelignende sjødyr som holder til i Seljordsvannet. Dyret, som har kjælenavnet Selma, har vært omtalt i lang tid. I 1750 skal den ha veltet en robåt med et flyttelass, og flere påstår å ha sett ormen.
– Bussjåføren var skråsikker på at vi ville se ormen, og jammen fikk han ikke rett. Vi så den ikke i vannet, men på en rasteplass mellom Bø og Seljord er det bygd en diger sjøorm i betong, sier Nordgulen.

Stolpe etter stolpe

Etter å ha vært borte en stund kommer Ingunn Bråten gående i full fart.
– Det ble 28 stolper, og nå er jeg nummer 126, sier hun stolt.

Neste uke går turen blant annet til Notodden, der står nye stolper for tur. Og hvem vet – kanskje stolpejakt blir en aktivitet i Parat Pensjonist neste år. ■

Ingunn Bråten kan krysse av for stolpe nummer 2931. Foto: Lill J. Fischer

Om stolpejakten

Stolpejakten går ut på å finne stolper sentralt plassert i ulike kommuner. Stolpene kan registreres både manuelt, digitalt og ved å laste ned en app.

- Stolpejakten tar sikte på å legge til rette for å aktivisere både unge og gamle; inaktive, skoleelever, syklister, funksjonshemmede og rullestolbrukere – eller de som rett og slett ønsker å gjøre seg bedre kjent i byen og distriktet. Stolpejakten er en allmennyttig forening som skal bidra til økt fysisk aktivitet blant folk flest i hele landet.
- Det er 233 000 deltakerne og nesten 11 000 stolper. I alt er det nå over 17 millioner stolperegistreringer.

Mer informasjon finner du på stolpejakten.no.

Parat informerer

Trine Jespersen og Trond Reidar Hole under overrekkelsen. Foto: Helene Husebø

Norges Vels medalje til Trine Jespersen

Parats generalsekretær Trond Reidar Hole har overrakt Norges Vels medalje for lang og tro tjeneste til førstekonsulent Trine Jespersen. Det er 30 år siden Trine startet sin karriere i Parat, i det som da var SL. Medaljen er en hedersbevisning for mottakerens innsats og betydning i organisasjonen.

I statuttene for medaljen går det fram at mottakeren må ha bidratt med 30 års innsats for samme arbeidsgiver. Medaljen tildeles av direksjonen i Det Kongelige Selskap for Norges Vel og ble innstiftet i 1888.

Parat-advokat Grete Dieserud. Foto: Bente Bjercke

Grete Dieserud fra advokatfullmektig til advokat

Nybakt Parat-advokat Grete Dieserud har ikke tatt snarveien til advokatbevillingen. Med lang erfaring som tillitsvalgt, og med karriere i både region- forhandlingsavdelingen hadde hun tung faglig erfaring da hun tok fatt på fullmektigperioden. I oktober fikk hun advokatbevilling etter vel fullført fullmektigtid og tilstrekkelig antall prosederte saker.

Nyansatt rådgiver i region Øst

Juliet Yemane har de siste tre årene vært hovedtillitsvalgt for Parat ved Høyskolen Kristiania. Fra og med 1. desember er hun ansatt som rådgiver i Parats region øst. Juliet har en MSc i Nonprofit Management fra New York og bachelor i internasjonal markedsføring fra Oslo Markedshøyskole. Juliet kommer nå fra Høyskolen Kristiania der hun har vært ansatt som seniorrådgiver i syv år. Hun har jobbet med studentopptak, ressursplanlegging, studentøkonomi og kvalitetssikring av rutiner for saksbehandling.

Juliet Yemane. Foto: Privat

Ny ansatt i Bergen

Cecilie Haugsvær Pukstad er ansatt som ny rådgiver i Bergen. Cecilie kommer fra vervet som frikjøpt tillitsvalgt i Parat politiet. Hun har bakgrunn fra blant annet SAS Ground Services, Berg-Hansen Reisebureau og Namsfogden i Vest politidistrikt. Hun startet på kontoret i Bergen 8. november.

Cecilie Haugsvær Pukstad. Foto: Helene Husebø

Ny medarbeider i Trondheim

Merete Kjeldsberg er ansatt som ny rådgiver på Parats regionkontor i Trondheim. Hun starter 1. februar 2022. Hun kommer fra bedriften Autronica Fire and Security. Tidlig i arbeidslivet ble hun interessert i hvordan man skaper et godt arbeidsmiljø, og i de fleste årene i Autronica har hun hatt tillitsverv, de siste årene som hovedtillitsvalgt. Merete har blant annet jobbet med utfordringer som nedbemanninger, omstruktureringer, omleggelser og avtaleverk.

Merete Kjeldsberg. Foto: Privat

Parats regionutvalg (RU)

RU region nord

(Nordland, Troms og Finnmark):
Leder: Lars Raymond Holm, Luftfartstilsynet
E-post: lrh@caa.no
Åse Helen Andersen, Apotek 1 Hammerfest
E-post: aasehelande@hotmail.com
Anne-Katrine Thomassen, Brønnøysundregisterne
E-post: akt@brreg.no
Per-Christian Størkersen, Nordland Fylkeskommune
E-post: perst@nfk.no
Jorunn Kristin Trøen, Forsvaret, Indre Troms
E-post: jorunntroen@gmail.com
Dina Kaino, Tannklinikken i Alta, UNG-representant
E-post: dina.kaino@tffk.no

RU region midt

(Trøndelag, Møre og Romsdal):
Leder: Morten Mørch, NTNU
E-post: morten.morch@ntnu.no
Ronny Johannessen, NAV It Forretningspartner
E-post: ronny.johannessen@nav.no
Karina Holm Johansen, distriktstannklinikken Hareid
E-post: karina.holm.johansen@mrfylke.no
Vigdis Rønningen, NTNU
E-post: vigdis.ronningen@ntnu.no
Arne Duun, NAF
E-post: arne.duun@naf.no
Håvard Indgaard Rotmo, Heia og Skjerve Bygg AS,
UNG-representant
E-post: havard@rotmo.net

RU region øst

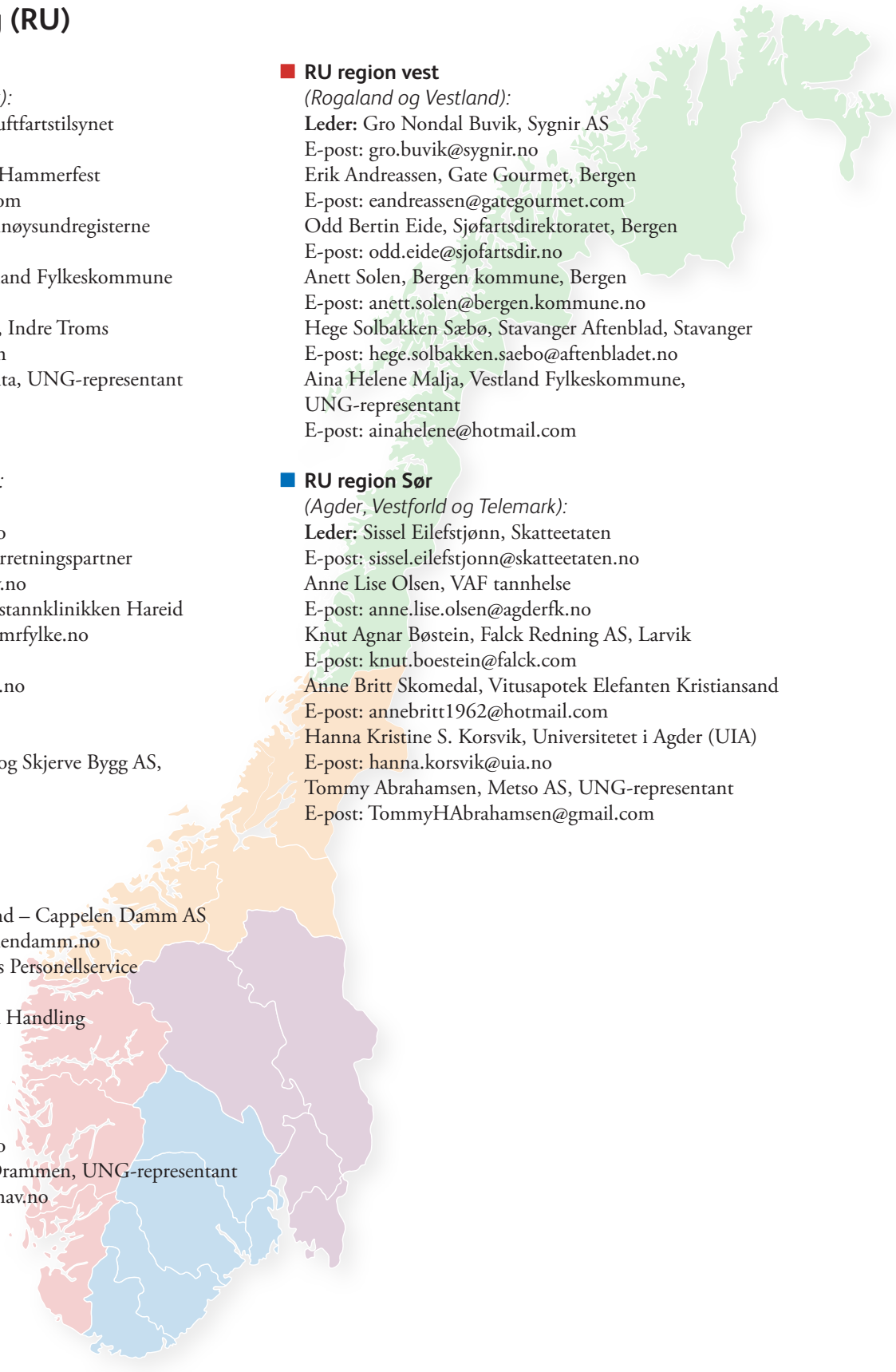
(Innlandet, Oslo og Viken):
Leder: Hilde Margrete Bjørklund – Cappelen Damm AS
E-post: hilde.bjorklund@cappelendamm.no
Rigmor Christensen - Forsvarets Personellservice
E-post: Richristensen@mil.no
Stein Grindheim - SAS Ground Handling
E-post: stein.grindheim@sas.no
Ronny Kjønsø - Asko Øst
E-post: ronny.kjonso@asko.no
Anja P. Ahlstrøm – NIBIO
E-post: anja.Ahlstrom@nibio.no
Idar Nesset Gundersen, NAV Drammen, UNG-representant
E-post: idar.nesset.gundersen@nav.no

RU region vest

(Rogaland og Vestland):
Leder: Gro Nondal Buvik, Sygnir AS
E-post: gro.buvik@sygnir.no
Erik Andreassen, Gate Gourmet, Bergen
E-post: eandreassen@gategourmet.com
Odd Bertin Eide, Sjøfartsdirektoratet, Bergen
E-post: odd.eide@sjofartsdir.no
Anett Solen, Bergen kommune, Bergen
E-post: anett.solen@bergen.kommune.no
Hege Solbakken Sæbø, Stavanger Aftenblad, Stavanger
E-post: hege.solbakken.saebo@aftenbladet.no
Aina Helene Malja, Vestland Fylkeskommune,
UNG-representant
E-post: ainahelene@hotmail.com

RU region Sør

(Agder, Vestforld og Telemark):
Leder: Sissel Eilefstjønn, Skatteetaten
E-post: sissel.eilefstjonn@skatteetaten.no
Anne Lise Olsen, VAF tannhelse
E-post: anne.lise.olsen@agderfk.no
Knut Agnar Bøstein, Falck Redning AS, Larvik
E-post: knut.boestein@falck.com
Anne Britt Skomedal, Vitusapotek Elefanten Kristiansand
E-post: annebritt1962@hotmail.com
Hanna Kristine S. Korsvik, Universitetet i Agder (UIA)
E-post: hanna.korsvik@uia.no
Tommy Abrahamsen, Metso AS, UNG-representant
E-post: TommyHAbrahamsen@gmail.com

Spørsmål til juridisk og forhandlingsavdelingen i Parat

Vi som gir svar i denne utgaven av Parat er:

Thomas Lilloe, Forhandler

Thore Eithun Helland Advokat

Grete Dieserud, Forhandler

Annbjørg Nærdal Advokat

Stein-Inge Abelvik

Tonje Krakeli Sneen, Forhandler

Har du spørsmål til juristene eller til forhandlingsavdelingen, kan du sende spørsmålene til trygve.bergsland@parat.com. Vi hjelper deg som medlem med alle typer problemstillinger knyttet til arbeidsforhold og tolkning av avtaleverket. Du kan også ta kontakt med oss når det er behov for skriftlig og muntlig rådgivning i forbindelse med omorganisering, nedbemanningsprosesser, ferie, arbeidstidsordninger, trygdespørsmål og lignende.

Ytringer i sosiale medier

Spørsmål: Kan det jeg skriver eller poster på sosiale medier gi konsekvenser for mitt arbeidsforhold?

Solfrid

Svar: Dette blir en avveining mellom din ytringsfrihet og din lojalitetsplikt overfor arbeidsgiver. Har du for eksempel ytret deg i strid med arbeidsgivers uttalte etiske retningslinjer, kan det være grunnlag for å stille spørsmål ved om dine holdninger er forenlige med de holdningene som gjelder for din arbeidsplass.

Generelt mener vi det er viktig at arbeidstakere er seg sitt ansvar bevisst med tanke på hva de skriver på sosiale medier. Dette gjelder ikke bare hva man skriver på offentlige sider, men også i mer lukkede rom. Det å uttale seg negativt om arbeidsgiver på sosiale medier kan få konsekvenser for ansettelsesforholdet.

Når det gjelder politiske ytringer, blir det til syvende og sist en konkret vurdering om ytringen strider med lojalitetsplikten til arbeidsgiver. Det er ikke rettslig avgjort enda hvor grensene for arbeidsgivers innsyn og konsekvenser av dette går.

Thomas

Bruktbil til besvær

Spørsmål: Jeg har akkurat solgt en gammel bruktbil siden jeg har investert i en ny Tesla. Nå har kjøperen av bilen tatt kontakt med meg og hevder at det lekker

vann fra kjølesystemet og lekker olje fra motoren. Han hevder at dette er en mangel som gir ham rett til prisavslag og kanskje heving av kjøpet. Jeg har ikke noe ønske om å gi ham noe som helst avslag selv om jeg unnlot å informere ham om de manglene han har varslet om. Jeg sa til ham at bilen er gammel og har gått langt, og da kan alt skje.

Kjell Einar

Svar: Det er riktig at en som kjøper en bruktbil «som den er», har færre rettigheter etter kjøpsloven enn om bilen hadde vært ny og kjøpt hos forhandler. Det er likevel slik at det foreligger en mangel ved bilen dersom du som selger har unnlatt å gi opplysninger om vesentlige forhold ved bilen, og som kan ha innvirket på kjøpet. Jeg regner et defekt kjølesystem og en delvis defekt motor som vesentlige forhold du burde ha opplyst kjøperen om. Det er lite sannsynlig at bilen hadde blitt solgt med disse manglene. Kjøperen vil nok ha krav på et avslag i prisen om du ikke vil rette manglene selv, og om manglene er vesentlige, kan kjøper også heve kjøpet og returnere bilen til deg mot å få vederlaget tilbake. Neste gang du selger en bil, bør du opplyse om alle feil og mangler du vet om, for å unngå reklamasjon.

Thore

Godtar ikke sykemelding

Spørsmål: Jeg jobber på et lite apotek og har lenge hatt et problematisk forhold til min sjef. For noen dager siden hadde vi en krangel, som medførte at jeg følte meg dårlig og gikk hjem fra jobb. Jeg gikk til lege dagen etter og ble sykemeldt i to uker. Nå har sjefen sagt at hun ikke godtar sykemeldingen. Er det lov?

Britt-Eva

Svar: En arbeidsgiver kan nekte å godta en sykemelding, hvis det er tvil om det er sykdom som er den egentlige grunnen til sykemeldingen.

En konflikt vil i utgangspunktet ikke være grunnlag for en sykemelding, du må ha fått reelle sykdomssymptomer som følge av konflikten. Det er viktig at legen gir en god beskrivelse av symptomer og diagnose i den delen av sykemeldingen som sendes til NAV.

Hvis arbeidsgiver har bestridt en sykemelding, skal de sende varsel til deg, og til NAV, som vil vurdere om du oppfyller vilkårene til å få sykepenger, altså om du faktisk har en medisinsk diagnose. Du kan be NAV om å forskuttere sykepenger i arbeidsgiverperioden.

Grete

Overføring av ferie

Spørsmål: Jeg forstår det slik at «dersom arbeidstaker ikke har avviklet ferie i løpet av ferieåret på grunn av sykdom, skal alle ferielovens feriedager som er til gode ved ferieårets slutt, overføres til neste år».

Spørsmålet er om arbeidsgiver og arbeidstaker likevel kan inngå avtale om utbetaling av feriedager som ikke har latt seg tatt ut på grunn av sykdom uten at det er et brudd på ferieloven?

Pelle

Svar: Nei, det er ikke lenger lov å utbetale ubrukte feriedager dersom man fortsatt er ansatt. Utbetaling av feriedager kan kun skje dersom den ansatte slutter uten at alle feriedagene er brukt opp.

Annbjørg

Avtalt ferie og karantene

Spørsmål: Jeg er ansatt i Forsvaret og hadde avtalt ferie med min arbeidsgiver nå i oktober, men jeg ble syk / måtte i karantene rett før høstferien skulle tas ut. Kan jeg kreve å få tilbake feriedagene?

Ida

Svar: Hovedregelen er at hvis du blir syk før planlagt ferie starter, kan ferien utsettes til senere i ferieåret. Da må du selv ta kontakt med arbeidsgiver og kreve ferien utsatt, og dokumentere sykdom med legeerklæring. Hvis du blir syk i løpet av ferien, kan du få tilsvarende antall feriedager utsatt til senere i ferieåret.

Men sitter du i karantene av preventive hensyn, og mottar sykepenger etter den midlertidige forskriften om unntak fra folketrygdloven og arbeidsmiljøloven i forbindelse med covid-19-pandemien (§ 3-1), er du ikke sykemeldt. Da har du heller ikke krav på å få utsatt allerede avtalt ferie som sammenfaller med karanteneperioden.

Stein-Inge

Oppgaver utenom kontrakten

Spørsmål: Jeg er ansatt som resepsjonist på et høyfjellshotell. Av og til ber sjefen min meg om å male utsiden av hotellet, klippe og luke gress og vaske dressene hans. Nå har det blitt veldig dårlig stemning på jobb fordi mine kolleger klager på at jeg aldri er til stede i resepsjonen når det er gjester der, men jeg gjør jo bare det sjefen min ber meg om. I arbeidskontrakten min står det jo at «arbeidsgiver har, når forholdene gjør det nødvendig, rett til å sette arbeidstaker til annet arbeid». Hva skal jeg gjøre?

Anna

Svar: I utgangspunktet kan ikke arbeidsgiver pålegge deg andre arbeidsoppgaver enn dem som følger av arbeidsavtalen og stillingsinstruksen din. Likevel kan det ligge innenfor arbeidsgivers styringsrett å pålegge deg oppgaver som ligger utenfor det du vanligvis gjør som resepsjonist. Det gjelder særlig dersom oppgavene bare delvis erstatter ditt vanlige arbeid, og de er av midlertidig karakter, for eksempel som følge av arbeidsmangel.

Maling, klipping og luking av gress og å vaske dresser for sjefen din ligger et godt stykke unna det som er vanlige oppgaver for en ansatt i en hotellresepsjon. Dersom dette er noe du regelmessig pålegges, vil jeg anbefale deg å gå i dialog med arbeidsgiver og forklare at ditt fravær skaper misnøye, og be ham konkretisere hvilke oppgaver han ønsker at du skal prioritere.

Tonje

										HOS UAV-HENGIG-HETEN	BE-DRIFT		VULKAN I NORGE
											DE TØ FØRSTE PIKE		
							FUGL KONGE		JORDE				
							MELLOM 10 OG 12						
							5 VISE		SPLEISER ATOM-MAKT				
FYRSTE-DØMME	SPORTE INN-BRING-ENDE		AVSTIV-ERE	LYST-BÅT	NIKKE	MÅLLØS UTSLAGS-STED					KOM-MUNE		
KANTET													
		KRÅKE-FUGL BROSJE					EN DORIS				AVSKY	FISK	
STOPPE MUNNEN PÅ							BE-GIVEN-HET		VÆRE SINT TEPPE				
						ALARM-ER SLUDDER							
KRYP-VIER DRETT			KAN PERSON VÆRE										
		= NORGE	MIDDEL-TID		DUFTE VOKSE					BIBEL-NAVN		JEG	
ART. INNLED-NING									HERME				
		GNAGER PEST				LUFT-PUTE 5700							BY
LØS FOR-MANN	TONE-TRINN								SÆR-PREG BRENN!				
			FRED		OTTO JESPER-SEN			BIBEL-NAVN KULYD				HELLIG-DOM	
STRA-BASI-ØST										ADAMS MAKE			
DIGER					LAVINE								

Løsningen på kryssordet i medlemsbladet Parat nummer. 3 – 2021 er:
«KAOTISK BOSETTING». Den heldige vinneren er: Inger Kosberg, fra Rennebu.
Frist for å sende inn løsning på neste kryssord er: **31. januar 2022**.

Vi trekker én vinner hver gang. Send løsningen til redaksjonen, enten som e-post til **trygve.bergsland@parat.com** eller ordinær post til: **Parat, Postboks 9029, Grønland, 0133 Oslo**

Husk å merke e-posten/konvolutten «Kryssord 4/2021». Husk også å skrive på ditt eget navn og adresse.

Premie: Horizon, alpakka-pledd av 50 prosent alpakkaull, 40 prosent fåreull og 10 prosent mikrofiber. Pleddet er Fair Trade-sertifisert. Målene er 130x200 centimeter (se foto).

Løsning: .....

.....

Navn: .....

Adresse: .....

.....

MINI KRYSSORD

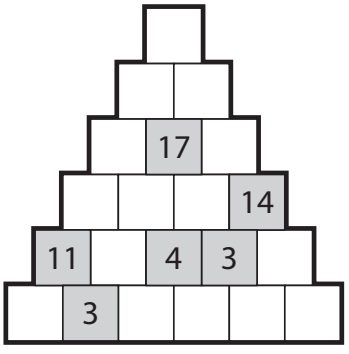
1	2	3		4	5	6
7			■	8		
	■	9	10			
11	12					
■	13					■
14			■	15		16
17			18			
19					■	
	■	20				

Vannrett
1. Dyreverdenen
7. Nyhetsbyrå
8. Vokse
9. Belegget
11. Praktfullt
13. Friste
14. Lydpinne
15. Fugl
17. Pantsatte
19. Engelskmann
20. Livvakt

Loddrett
1. Snøftet
2. Krøllalfa
3. Kan hus være
4. Utlending
5. Naturkraft
6. Gåte
10. Træl
12. Blusser
14. Far
16. Partere
18. Lokkematen

TALL PYRAMIDEN

Alle feltene skal fylles med tall. Noen tall er fylt inn på forhånd, og dette utgjør summen av tallene i de to feltene under. Du må sette inn begge tallene i de to tilstøtende feltene for å finne tallet i feltet over, og motsatt, du finner tallet i et felt ved å trekke tallet i feltet ved siden av fra tallet i feltet over.

SUDOKU

1		8		3			2	
	2		1		6	7		3
5				4		8	1	
4		5					7	
	3	6		1	7	5		2
				5	3			1
3		7						6
2		1	6	7	4	9		
								7

Lett

© Bulls

3			2	9	5			
8			3				7	
		6			7	9	1	
		5			3			
				2			3	7
7		2		6		4	5	9
	2	7		3		6	4	
			8					
					4	7		

Middels

© Bulls

						9		
				5				
	5				1			
					9		7	4
	2					1		
1	6		4		2		8	
		5				4		
7			5			8		1
	8		2	6		5		

Vanskelig

© Bulls

I	N	Å	D	I	G	D	G	G	V	B	O	E	R	R
N	F	N	I	I	A	W	A	H	E	A	T	R	Ø	Ø
I	F	Q	Å	U	J	R	Å	R	V	T	E	W	I	T
T	M	U	Æ	L	P	U	E	E	E	S	H	H	N	A
I	O	A	A	G	E	D	R	T	X	U	S	E	E	R
A	B	Æ	S	S	T	I	L	F	B	D	Ø	D	G	E
T	E	D	K	E	G	O	R	J	O	R	L	M	N	P
I	S	C	A	S	B	N	D	E	V	A	S	A	I	O
V	R	G	V	Z	P	E	U	N	S	B	G	R	L	E
T	I	H	A	E	D	N	A	L	D	Ø	N	K	A	H
A	K	O	N	O	K	G	R	T	Å	X	I	D	N	C
K	H	M	K	R	A	A	K	C	Å	E	N	D	G	N
E	E	R	E	T	E	L	I	F	K	L	E	C	I	U
R	B	A	N	K	K	O	N	T	O	A	M	C	S	P
E	G	I	S	S	E	M	Y	B	T	E	N	V	E	R

KRYSS OG TVERS

Finn alle ordene. Ordene kan stå vannrett, loddrett eller diagonalt, og kan ofte stå skrevet baklengs.

1. ALEX
2. BANKKONTO
3. BARDUS
4. BEREDTE
5. BOLTET
6. BYMESSIGE
7. FILETERE
8. HAWAII
9. HEDMARK
10. INITIATIVTAKERE
11. KIRSEBOM
12. MENINGSLØSHET
13. NØDLANDE
14. NÅDIG
15. PUNCHEOPERATØR
16. REVNET
17. SERIELÅN
18. SIGNALINGENIØR
19. SKAVANKEN
20. UNGSAU

Ordplunder

Bokstavene i ordet under har blandet seg litt. Kan du finne fram til riktig ord ved å plassere bokstavene i riktig rekkefølge i de hvite feltene?

Den grå teksten på siden gir deg noen hint. Skjul teksten om du ikke vil ha hjelp.

NOEN SMÅ HINT

- *Ordet starter med bokstaven J*
- *Markerer grensen mot Russland*
- *En elv som renner ut i Varangerfjorden*

J	B	E	K	A	O	V	L	S

FYLL INN ORDET:

PARATS TRENINGSSIDE MED HJERNETRIM

Sender du oss løsningen på alle oppgavene på denne siden, er du med i trekningen av et Horizon, alpakka-pledd av 50 prosent alpakkaull, 40 prosent fåreull og 10 prosent mikrofiber. Pleddet er Fair Trade-sertifisert. Målene er 130x200 centimeter (se foto).

Frist for å sende inn løsningen er 31. januar 2022.

Vi trekker én vinner hver gang. Send løsningen til redaksjonen, enten på e-post til trygve.bergsland@parat.com, eller ordinær post til: Parat, postboks 9029 Grønland, 0133 Oslo.

Husk å merke e-posten/konvolutten «Hjernetrim 4/2021».

Vinneren av hjernetrim i 3/2021 er Ann Christin Thorkildsen, fra Larvik.

Tusen takk for tilliten!

Det er en stor ære å bli valgt til leder for Norges beste arbeidstakerorganisasjon, men jeg er også bevisst mitt ansvar når jeg nå trer inn i vervet. Jeg ser fram til et tett og nært samarbeid med nestleder, generalsekretær, hovedstyret, tillitsvalgte og ansatte.

Jeg skal gjøre mitt aller beste for at Parat som organisasjon beholder vår unike posisjon i arbeidslivet, og bidra til god ledelse, inkludering og utvikling. Jeg vil bidra til at vi skal være en tydelig stemme i norsk arbeidsliv, og en viktig aktør i å bevare og utvikle den norske modellen. Jeg vil at Parat som organisasjon skal ivareta våre kjerneverdier og tradisjoner, men også bidra til bærekraftig utvikling til det beste for våre medlemmer.

Jeg sammen med de øvrige i hovedstyret ser nå fram til å følge opp og igangsette vedtakene fra landsmøtet.

Når året er på hell, nærmer det seg også slutten for Parats flaggsak. *Ledelse på norsk* har vært en vellykket flaggsak for Parat. Målene vi satte oss, er oppnådd. Et godt arbeidsmiljø i Norge beskrives ofte som er et arbeidsmiljø skapt av ledere gjennom tett dialog og samarbeid med de ansatte, der ledelsen har faste møter og samhandlingsaktiviteter med de tillitsvalgte. Lederens samhandling med de ansatte og tillitsvalgte er en stor verdi for det organiserte arbeidslivet.

Norsk og nordisk ledelse er eksotisk, sett med internasjonale øyne. Det demokratiske lederskapet nyter et stadig bedre rykte. Både OsloMet og Høyskolen Kristiania har nå ulike emner om det som vi vil kalle «norsk ledelse» i sin studieportefølje. At dette er Parats fortjeneste skal jeg ikke påstå, men at vi har bidratt til å sette viktigheten av norsk ledelse på dagsordenen, er det ingen tvil om.

Arbeid gjør livet deilig er et velkjent sitat med ukjent opphav. Det er med stor begeistring jeg nå ser fram til å ta fatt på arbeidet med flaggsaken for 2022: *Arbeidsglede*. Forskning har gjort funn som viser at arbeidsglede utløser lønnsomhet og økt produktivitet. Et annet funn er at arbeidsglede kan være smittsomt, så lenge det eksisterer et arbeidsfellesskap som åpner opp for dette, og at medarbeidere finner mening i det de gjør.

Unn Kristin Olsen. Foto: Vetle Daler.

Parat skal det neste året arbeide målrettet og dedikert for mer arbeidsglede. Fordi det er helsefremmende og lønnsomt. Vi skal bidra til mer kunnskap og forskning om hvilken effekt arbeidsglede har på både produksjon og helse. Vi skal påvirke myndigheter og arbeidsgivere til å støtte opp under tiltak og incentiver som er med på å skape arbeidsglede.

«Av alle gleder i livet er arbeidsgleden den varigste»

Henry Heerup

UK. Olsen

Unn Kristin Olsen
Leder i Parat

Facebook: facebook.com/UnnKristinOlsenParatYS

LEGER UTEN GRENSER REDDER LIV OG LINDRER NØD HVER ENESTE DAG I KRIG, KRISER OG KATASTROFER. DET KAN DU OGSÅ GJØRE!

BLI FELTPARTNER OG STØTT OSS MED ET VALGFRITT BELØP I MÅNEDEN

MEDECINS SANS FRONTIERES
LEGER UTEN GRENSER

TELEFON 08898
GIVERSERVICE@LEGERUTENGRENSER.NO
LEGERUTENGRENSER.NO/FELTPARTNER

parat

Parat med egen kleskolleksjon

Parat har valgt ut et lite utvalg kvalitetsklær. Medlemmer og tillitsvalgte kan bestille klærne i parat.shop.idegroup.no og betaler kun vår innkjøpspris.

Parat betyr at vi alltid står klar, uansett når du trenger hjelp. Et enkelt norsk ord som er tydelig i sitt budskap og som har fått Språkrådets pris for nettopp dette.

Fargen er oransje, som gir varme og som signaliserer glede, bevegelse og nytelse. Oransje virker oppløftende og den jager triste tanker på dør. Oransje stimulerer også til aktivitet, nysgjerrighet og kreativitet.

Skalljakke for vår og sommer. Vind- og vannavvisende i dame og herrestørrelse
555 kroner *

Hettegenser i økologisk bomull, leveres i dame og herrestørrelse
379 kroner *

T-shirt i økologisk bomull, leveres i dame og herrestørrelse
149 kroner *

Liten sekk, 17 liter
185 kroner *

Kabinkoffert 37 liter
Lett og solid koffert med fire hjul
1370 kroner *

* Frakt kommer i tillegg.